Poštni urad 9021 Celovec — Verlagspostamt 9021 Klagenfurt Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt Posamezni izvod 1.50 šil., mesečna naročnina 5 šilingov P. b. b.

SLOVENSKI vestnik

Letnik XXV. Celovec, petek, 20. november 1970 Štev. 46 (1480)

Nerazumljivo prekletstvo

Koroško vodstvo Socialistične stranke Avstrije je, kakor je bilo objavljeno, začasno ukinilo delovanje VSM, to je je Zveze socialističnih srednješolcev.

Kaj se je zgodilo?

VSM odnosno njegovi člani — mladi socialistično usmerjeni dijaki so se drznili ostati trezni in niso podlegli skozi tri leta umetno ustvarjeni psihozi, da je na 10. oktober 1920 mogoče gledati samo tako, kakor nanj gledajo skozi petdeset let nacionalistični krogi, in da je mogoče praznovati njegovo petdesetletnico samo v duhu koroške Landsmannschaft in njenih ideologov.

Zato niso hoteli plesati po taktu gospoda hofrata „Volkstanzführerja" in so to tudi jasno povedali. Zato so se izjavili proti „marširanju" in izpovedali svoje mladostno-idealno prepričanje, da je treba 50-letnico plebiscita proslavljati v duhu sprave, sporazumevanja in mirnega sožitja. Zato niso hoteli zamenjati dežele Koroške z uniformirano „Kärntner Landsmannschaft" in so opozorili, da tudi po 50 letih živita na Koroškem še dva naroda in da manjši od obeh še vedno ne uživa vseh pravic, ki mu gredo. V svojem mladostnem idealizmu so se drznili celo podvomiti, ali odgovarja nacionalistična proslava tudi socialističnim načelom in se s svojo kritiko niso ustavili niti pred najvišjimi predstavniki stranke, katere ustanovitelji in duhovni očetje kot Viktor Adler, dr. Bauer itd. so njihovi socialdemokratski ideali.

In za to jih je zadelo zdaj prekletstvo lastne stranke!

Uradna utemeljitev tega prekletstva je sicer drugačna: stranka pravi, da gre pri njih za „leve ekstremiste", kakor na drugi strani pri Heimatdienstu za „desne ekstremiste" in da je treba obsoditi ene in druge. V resnici čudna logika, ki ji predvsem mladi nepokvarjeni dijaki, ki v socialistični stranki gledajo še najbližjo predstavnico svojih mladostnih pogledov na socialistično družbeno ureditev, ne morejo slediti.

In ali je v resnici mogoče istovetiti koroški Heimatdienst, ki zahteva likvidacijo slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem, z organizacijo mladih socialistično usmerjenih dijakov, ki nastopajo prav proti takim pojavom za spravo med narodoma in za mirno sožitje? Ali je mogoče istoveteti anahronistično nacionalistično društvo z napredno socialistično dijaško organizacijo, ki že po svojem članstvu, ki prihaja iz obeh narodov, manifestira svoje spoštovanje do vsakega naroda?

Ne, tak argument je preveč poceni in demagoški!

Zato prizadeti socialistični srednješolci po pravici vprašujejo:

Kdaj je koroška Socialistična stranka odnosno njen predsednik javno in imensko obsodil „Kärntner Heimatdienst" in zahteval prepoved njegovega delovanja v smislu § 5 člena 7 državne pogodbe? Ali ni bil le-ta celo povabljen k pripravi proslav za 50-letnico plebiscita? Ali ni gospod deželni glavar tudi večkrat sprejel „gospode" te organizacije? Ali jim ni celo posredoval sprejem pri gospodu državnemu predsedniku tudi še potem, ko so že izdali poznani „Ruf der Heimat", da so lahko še tam hujskali proti slovenski narodnostni skupnosti?

Na drugi strani VSM nikdar ni prejel vabila na sodelovanje pri pripravah, da bi povedal svoje gledanje na proslavo; nikdar ni bil sprejet na razgovor, kaj šele, da bi lahko gospodu državnemu predsedniku tolmačil svoje gledanje, kako je treba rešiti koroško vprašanje v korist mirnega sožitja v deželi.

Ne, VSM je doživel samo prekletstvo in ne uživa podpore svoje lastne stranke, dokler ne bo prišlo do „čiste ločitve duhov", to je baje „levih ekstremistov" — VSM to tolmači: dokler ne bo izključil slovenskih članov, ki so se z nemškimi srednješolskimi tovariši združili za skupno ustvarjanje lepše in srečnejše domovine brez narodnostnega prepira.

In za ta resnično socialistična načela — kajti prekletstvo ni bilo izrečeno iz socialističnih, marveč zgolj iz nacionalističnih vidikov — zdaj prekletstvo! Zato mladi socialistično usmerjeni srednješolci obeh narodnosti in mi z njimi zaskrbljeno vprašujemo:

Quo vadis Koroška? Quo vadis koroška socialistična stranka?

Po čudovitih sanjaških, nepričakovanih uspehih je treba spet na realna tla vsakdanje stvarnosti, če naj 22. februar 1970 ne bo le enkratni pojav. 10. oktober 1970 brez dvoma ni bil javna manifestacija na tajnih volitvah dne 22. februarja izpričane socialistične pripadnosti, ne socialističnih volivcev Zgornje Koroške in še prav ne socialističnih volivcev Južne Koroške.

SPORAZUM MED NEMČIJO IN POLJSKO

pomeni začetek novega obdobja v Evropi

V sredo sta zahodnonemški zunanji minister Scheel in poljski zunanji minister Jendrychowski v Varšavi parafirala sporazum, s katerim se v povojni zgodovini Evrope nedvomno začenja novo obdobje. Sporazum govori o ureditvi odnosov med obema državama ter zaključuje v bistvu 25-letno povojno dobo, za katero je bilo posebno značilno sporno vprašanje nemških meja, kot jih je potegnila s porazom nacistične Nemčije ustvarjena realnost. Vsa leta po vojni je Zahodna Nemčija osporavala to stvarnost in s tem prispevala k stanju neurejenosti in napetosti; zdaj je bila dosežena rešitev tudi za to vprašanje.

Prizadevanja za dosego sprave med Nemčijo in Poljsko se seveda vlečejo že dolgo časa; tudi neposredni zahodnonemško-poljski razgovori so se vlekli skozi mesece. Toda zdaj se je — kar bo v diplomatskih kronikah ostalo zapisano kot redka in lepa posebnost — v teku ene neprespane noči končno lahko našel skupen jezik. Zunanja ministra Scheel in Jendrychowski sta namreč prejšnji teden v noči od petka na soboto do pete ure zjutraj iskala za obe strani sprejemljivo formulacijo tudi v vprašanju, ki je vsa minula leta predstavljalo največjo oviro za sporazum — to je vprašanje dokončnih poljskih oziroma nemških meja na Odri in Nisi.

S sporazumom, ki ga bosta verjetno že prihodnji mesec svečano podpisala zahodnonemški kancler Brandt in predsednik poljske vlade Cyrankiewicz, se bo torej začelo novo obdobje v nemško-poljskih odnosih. Še več, „varšavski dokumenti", kakor imenujejo ta sporazum, predstavlja enega odločilnih dejavnikov za prehod Evrope iz vojnega in povojnega obdobja v obdobje miru in sodelovanja. Kajti s tem sporazumom ne samo, da bodo dvostranski odnosi med Zahodno Nemčijo in Poljsko prišli v novo razdobje, temveč bo splošno politično ozračje na naši celini imelo po uspehu varšavskih razgovorov več možnosti za nadaljnje izboljšanje.

Zato je razumljivo, da tako v obeh neposredno prizadetih državah kakor tudi v evropskem in svetovnem merilu poudarjajo veliki in zgodovinski pomen doseženega sporazuma med Zahodno Nemčijo in Poljsko. Govora je o mogočem koraku k dokončnemu pobotanju ter o začetku novega obdobja v odnosih med nemškim in poljskim narodom; v širšem pogledu pa vidijo politični opazovalci v tem sporazumu točko novih upov in spodbudo k sodelovanju.

Upoštevati je treba, da tukaj ne gre le za vprašanja, ki bi se nanašala samo na obe državi, niti ni mogoče govoriti o sporazumu kot osamljenem primeru. „Uvod" v to obdobje je bil namreč že sporazum, ki sta ga pred tedni dosegli Zahodna Nemčija in Sovjetska zveza. Takrat že se je začel tajati led, ki je vseh zadnjih 25 let v teh vprašanjih onemogočal kakršnokoli sprostitev med Vzhodom in Zahodom — ne nazadnje po krivdi prejšnjih oblastnikov v Bonnu, ki se niso hoteli sprijazniti s spremembami, ki so tako v Nemčiji sami kakor sploh v tem delu sveta nastale po zlomu nacizma. Šele zdaj, ko so vladno vodstvo prevzeli socialni demokrati in liberalci, je tudi v Bonnu začel prevladovati realizem.

Kakor je moskovski sporazum bistveno vplival na izboljšanje odnosov med Zahodno Nemčijo in Sovjetsko zvezo, tako sedanji varšavski sporazum pomeni še korak naprej, ko z normalizacijo nemško-poljskih odnosov dokončno odpravlja možnosti za kakršno koli špekulativno prenašanje obmejnega vprašanja v prihodnost. S tem pa odpira pot za hitrejšo ureditev tudi še drugih podobnih vprašanj, zlasti med Nemčijo in Češkoslovaško, ne nazadnje pa tudi med obema nemškima državama, kar je prav tako velikega pomena za dokončno odstranitev „ruševin" iz druge svetovne vojne ter za ohranitev miru v tem delu sveta.

PREDSEDNIK KAVČIČ:

Narodnim manjšinam

je treba zagotoviti posebno zaščito

Pred bližnjim obiskom jugoslovanskega predsednika Tita v Italiji je predsednik izvršnega sveta SR Slovenije Stane Kavčič dal posebno izjavo za revijo italijanske narodnostne skupine na Reki „Panorama". Predsednik Kavčič pozitivno ocenjuje odnose med Jugoslavijo in Italijo ter zlasti sodelovanje med Slovenijo in obmejnimi področji sosednje države.

Pri tem je Kavčič omenil tudi še nerešena vprašanja in v tej zvezi posebej opozoril na vprašanje narodnih manjšin. Ugotovil je, da rezultati, ki se tičejo manjšin, še vedno zaostajajo za stopnjo splošnih medsebojnih stikov in sodelovanja ter poudaril:

„Z zavednim in angažiranim sodelovanjem zastopnikov obeh držav se mora narodnim manjšinam formalno in tudi praktično zagotoviti posebna zaščita, zavarovati njihove etnične, jezikovne in kulturne značilnosti in s tem njihova enakopravnost v vsakdanjem javnem in ostalem življenju."

SOVJETSKA ZVEZA

zabeležila nov uspeh pri raziskavi Lune

Z avtomatsko postajo „Luna 17" so sovjetski znanstveniki zabeležili spet nov senzacionalen uspeh v zgodovini vesoljskih raziskav. Omenjena postaja je namreč mehko pristala na Luni in poslala na raziskovanje po površju Lune posebno „lunino vozilo". Tudi ta laboratorij na kolesih" upravljajo povsem avtomatično z Zemlje, kjer sprejemajo tudi najrazličnejše podatke, ki jih sproti posreduje „Lunohod I", kakor se imenuje prvo sovjetsko „lunino vozilo".

S tem uspehom je Sovjetska zveza — kakor poudarjajo tudi na Zahodu — spet močno prehitela Ameriko, ki namerava šele sredi prihodnjega leta poslati na Luno svoj prvi „lunin jeep".

„Zelena revolucija" FAO

V Rimu se je s sprejemom zaključne resolucije končalo izredno in hkrati jubilejno zasedanje specializirane organizacije Združenih narodov za kmetijstvo in prehrano (FAO), ki kakor OZN obhaja letos svojo 25-letnico obstoja. Na konferenci so se zbrali predstavniki 119 držav članic ter zastopniki raznih mednarodnih organizacij.

Zaključna resolucija obvezuje FAO, naj posega na mednarodni ravni za tehnološke in strukturne spremembe na kmetijskem področju. Osrednja točka njenega programa in posegov naj bi bila smotrnost proizvodnje hrane, kar terja splošno agrarno reformo, zlasti v nerazvitih predelih sveta. V tem okviru se zavzema FAO za koordinacijo z drugimi ustanovami, ki so prav tako članice OZN. Prav tako se zavzema FAO tudi za odpravo umetnih pregrad v svetovni trgovini s surovinami in prehrano, ki so sad špekulacije velikih gospodarskih sil na svetovnem tržišču.

O izkoriščanju „lačnih dežel" je na konferenci spregovoril tudi papež Pavel VI., ki je v bistvu ponovil osnovna načela svoje enciklike „Populorum Progressio" in obsodil špekulacije velikih industrijsko razvitih držav. Dodal pa je tudi nekaj novih, pravzaprav protislovnih misli o nevarnosti tehnoloških sprememb, ki da ogrožajo „naravno ravnotežje". Kljub splošni zaskrbljenosti zaradi lakote v svetu, ki jo pogojuje tudi nesorazmerni demografski razvoj v zaostalih deželah in celinah, se je papežu zdelo potrebno, da znova poudari sporno stališče katoliške cerkve, ki odločno nasprotuje nadzorovanju rojstev. Pri tem je celo pozival javne oblasti, da prevzamejo svoje „odgovornosti" pri zaščiti tega načela.

Ravnatelj FAO Boerme pa je v zaključnem govoru naglasil, da se mora FAO vrniti k izvirni funkciji poživljanja akcij za reševanje težkih življenjskih vprašanj človeštva, ki se iz trenutka v trenutek bolj množi in grozi svetovnemu prehrambenemu sistemu.

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE V CELJU

gostuje s tragedijo Otona Župančiča

Veronika Deseniška

- **v nedeljo 6. decembra 1970 ob 11.30 uri v farni dvorani v Železni Kapli in ob 19.30 uri v farni dvorani v Šmihelu pri Pliberku,**
- **v ponedeljek 7. decembra 1970 ob 19.30 uri v kinodvorani v Borovljah,**
- **v torek 8. decembra 1970 ob 19. uri v farni dvorani v Št. Jakobu v Rožu**

Režija: Franci Križaj, scena: Avgust Lavrenčič, kostumi: Mija Križajeva

Na prireditev Vas vljudno vabita
SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA **KRŠČANSKA KULTURNA ZVEZA**

Vstopnice so v predprodaji pri krajevnih Slovenskih prosvetnih društvih, pri voditeljih farne mladine, v pisarnah SPZ in KKZ ter eno uro pred pričetkom predstav.

EGS IN AVSTRIJA:

Upoštevanje nevtralnosti stična točka

Postopna odprava vseh ovir, ki so napoti blagovnemu prometu med Avstrijo in Evropsko gospodarsko skupnostjo, ter tesnejše sodelovanje na področju politike vrednote denarja in na področju konjunkturne politike so cilji, ki jih Avstrija ob varovanju obveznosti, ki jih nalaga njena nevtralnost želi doseči v pogajanjih o sporazumu z EGS. V to ugotovitev je avstr. zunanji minister Kirchschläger združil stališče avstrijske vlade, ko je v torek minulega tedna kot prvi predstavnik nevtralnih dežel Avstrije, Švedske in Švice stal pred predstavniki šestorice v Bruslju. Točasni predsednik ministrskega sveta EGS, nemški zunanji minister Scheel, je k temu dodal, da povezanost nevtralnih dežel EFTA s skupnostjo ne sme motiti njene politične izgradnje. Dežele EGS bodo s svojo politično združitvijo nadaljevale, s čemer se strinjajo tudi Velika Britanija, Danska, Norveška in Irska, ki se izmed dežel EFTA potegujejo za popolno pridružitev s šestorico v Bruslju.

Iz teh stališč, ki so bila objasnjena v Bruslju, že precej jasno sledi, kaj se bo izcimilo iz pogajanj, ki so se sedaj začela med EGS ter Avstrijo, Švedsko in Švico. To je jasno toliko bolj, če upoštevamo še izjavo, ki pravi, da povezanost nevtralnih dežel EFTA z EGS nikakor ne sme motiti funkcioniranja skupnosti, vendar nevtral. deželam ni treba prevzeti obveznosti politične združitve EGS. To pomeni, da je bruseljska šestorica sedaj pripravljena, da uredi svoje odnose do treh nevtralnih dežel EFTA istočasno, ko se pogaja za pridružitev preostalih štirih dežel EFTA. S tem bo namreč EFTA praktično prenehala obstajati, Avstrija, Švedska in Švica pa bodo na področju gospodarskega sodelovanja v Evropi dobile novega, veliko močnejšega partnerja, kot je sedaj EFTA.

Pogajanja, ki se bodo previdoma začetkom 1971 pričela med EGS ter Avstrijo, Švedsko in Švico, bodo zelo komplicirana. Omenjene nevtralne dežele EFTA želijo z ostalimi deželami te skupnosti, to je z Veliko Britanijo, Dansko, Norveško in Irsko, ne glede na to, da se bodo pridružile EGS, trgovati pod enakimi pogoji kot doslej. Temu nasproti pa EGS od omenjenih štirih dežel, s katerimi se pogaja o njihovi pridružitvi, zahteva, da pri vstopu v EGS zapustijo EFTA, ker je po njenem mnenju dvojno članstvo nevzdržno. Nadalje zahteva od njih, da tudi nasproti nevtralnim deželam — z drugimi besedami nasproti ostanku EFTA — uvedejo carinski sistem EGS.

Spričo stremljenja na strani EGS in na strani nevtralnih dežel EFTA za pozitivno ureditev teh vprašanj je pričakovati, da se bo iz teh stališč porodil kompromis. Kakšna bo njegova vsebina, je odvisno od tega, katero gledišče EGS bo v teku pogajanj prevladovalo. Pri EGS si namreč glede ureditve odnosov do Avstrije, Švedske in Švice še niso docela edini. Eno krilo predstavnikov dežel skupnosti še vedno meni, da bi bilo najbolje pustiti nevtralne dežele ob strani, drugo krilo pa poudarja, da so prav te dežele za EGS zelo potrebne, če se hoče nasproti vzhodu otresti očitka, da je gospodarska podružnica NATO. Zrno, ki ga je mogoče po konfrontaciji teh stališč v EGS izluščiti, kaže, da se odnosi med njo in ZDA zaostrujejo in da pri njej — vsaj zaenkrat — prevladuje krilo, ki vidi v gospodarskem sodelovanju v Evropi boljši smoter EGS kot pa v njenem nadaljnjem naslanjanju na politiko Amerike, ki jo ta vsiljuje preko NATO. Povečani kontakti dežel EGS s Sovjetsko zvezo in drugimi vzhodnoevropskimi deželami — v zadnjem času zlasti s strani Zvezne republike Nemčije — opravičujejo to trditev.

V luči takega razvoja je pričakovati, da bo Avstrija v sedanjih pogajanjih z EGS lažje uveljavila svoje predstave o ureditvi medsebojnih odnosov, kot jih je v preteklosti. Da je ureditev teh odnosov za avstrijsko gospodarstvo življenjskega pomena, sledi iz strukture njegove zunanje trgovine in je bilo že večkrat poudarjeno. Da je zanimanje za ureditev teh odnosov tudi na drugi strani živo, pa sledi iz tega, da se bodo pogajanja med Avstrijo in EGS za dosego interimskega sporazuma, ki ga je predlagala Avstrija, začela verjetno še tekom tega meseca.

(bl)

Odnos do manjšine

je preskusni kamen demokracije

Kakor smo v našem listu poročali, so pred tedni v Kamniku odkrili spomenik velikemu borcu in pesniku generalu Maistru. Na slavnosti je govoril predsednik odbora koroških partizanov pri ZZB NOV Slovenije inž. Pavle Žaucer, ki se je uvodoma spomnil vloge genrala Maistra v bojih 1918 — 1920, nato pa prešel na današnjo manjšinsko problematiko na Koroškem in poudaril:

Za trajno prijateljsko, tvorno sodelovanje med narodi in državami je eden izmed temeljnih pogojev, da država, v kateri živi manjšina, le-tej zagotovi normalne možnosti za narodno življenje. Manjšini je treba zagotoviti, da enakopravno razvije vse svoje stvariteljske sposobnosti na vseh družbenih področjih — šolstvu, prosveti in kulturi, predvsem pa na gospodarskem področju. Ne bi bili stvarni, če bi zamolčali, da so bili v pogledu uveljavljanja manjšinjskih pravic na Koroškem v zadnjih letih doseženi določeni uspehi. S koroškimi Slovenci se veselimo vsi vsakega, tudi najmanjšega uspeha. Po drugi strani pa je treba pribiti, da prav zaradi prepočasnega in nedoslednega izvajanja 7. člena državne pogodbe, ker niso rešena mnoga bistvena vprašanja, napreduje narodnostno odtujevanje, se nadaljuje germanizacija slovenskega življa na Koroškem.

Poleg tega smo priče pojavom, naperjenim proti koroškim Slovencem, pojavom, ki nas spominjajo na čase šovinističnega velikonemškega nasilja med vojnama in ki so po obliki in vsebini na las podobni nacističnim vzorom. Žal pa moramo tudi ugotoviti, da do sedaj še ni bil kaznovan niti eden izmed storilcev nasilja nad koroškimi Slovenci, torej se nasilje nekaznovano tolerira, pri tem pa so od oblasti dovoljene organizacije, katerih dejavnost se izraža v razpihovanju narodnostne mržnje in je njihovo delovanje uperjeno samo proti koroškim Slovencem. Delo Heimatdiensta in podobnih organizacij je očitno v nasprotju z osnovnimi načeli mirnega sožitja med narodi, ni v skladu z deklaracijo OZN, je v nasprotju s črko in duhom državne pogodbe in meddržavnega sodelovanja. Še vedno se tudi slišijo glasovi o potrebi „ugotavljanja manjšine" na Ko-Koroškem.

Komu in čemu je tako ugotavljanje danes potrebno?

Kaj iz uradnih rezultatov ljudskih štetij iz leta 1900 in 1910 ne zveni dovolj glasno slovenska beseda; kaj plebiscitnih 41 odstotkov belih glasovnic in še nekaj tisoč zelenih glasovnic Slovencev ne priča dovolj zgovorno o prisotnosti Slovencev na Koroškem? Z izseljevanjem, streljanjem in zapiranjem so „ugotavljali" Maier Kaibitsch in drugi koroške Slovence in „zaznamovali" kraje po Koroškem, kjer živijo Slovenci. Vendar ta doba še ni tako daleč za nami, da bi moglo biti vse to pozabljeno! Mar zgodovinsko ni dovolj utemeljeno, da so relativno maloštevilni koroški Slovenci bili tisti, ki so na ozemlju nekdanjega nemškega rajha bili edini sposobni organizirati oborožen odpor proti nacizmu? V enotah KGO so se vendar borili tudi antifašisti — Avstrijci. Ali ni bilo v povojni dobi dovolj izrazov in manifestacij slovenskega človeka na Koroškem z zahtevami za obstoj in za možnost enakopravnega življenja z večinskim narodom? V spomenici koroških Slovencev iz leta 1955 vsebovane zahteve še zdaleč niso uresničene, kakor so ugotovili na veliki, množični proslavi ob stoletnici taborov na Koroškem 20. septembra letos na Bistrici pri Pliberku. Proslava je bila mogočna manifestacija nezlomljive življenjske sile in volje koroških Slovencev in je bila stvarni kazalec skupnega hotenja slovenskega ljudstva na Koroškem.

Kako in čemu more demokrat, pošteno misleč Avstrijec ob takih dejstvih zahtevati „ugotavljanje manjšine" na Koroškem?

Želimo in pričakujemo, da bo tudi v Avstriji, še prav pa na Koroškem, vsaj ob 50-letnici plebiscita, v jubilejnem letu OZN in ob 15-letnici avstrijske mirovne pogodbe pri večinskem narodu zavladalo ozračje strpnosti in da bo tak duh premagal zloveščo preteklost šovinizma in nacizma. Skrajni čas je, da bi se Avstrijci jasneje zavedali svojih obveznosti in dolžnosti do koroških Slovencev! Odnos do manjšine in njenih pravic je vendar preizkusni kamen demokracije in humanizma, je odsev stopnje kulture večinskega naroda in je merilo razumnosti, plemenitosti in srčne kulture vsakega Avstrijca. Upravičeno zahtevamo, da tisti, ki so v Avstriji poklicani uresničevati duh in črko ustanovne listine OZN in 7. člena državne pogodbe, to svojo dolžnost tudi častno izpolnijo. Dokler razumnim in strpnim besedam, ki smo jih nedavno slišali na Koroškem, ne bodo sledila ustrezna dejanja, pač ne moremo verjeti v njihovo iskrenost. Besedam naj sledijo dejanja!

Sodelovanje sosednih dežel

V Beljaških Toplicah so se ob koncu minulega tedna sestali predstavniki štirih sosednih dežel — Koroške, Slovenije, Hrvaške in Furlanije-Julijske krajine na tretjem sestanku skupnega komiteja za turizem in urbanizem.

Pod predsedstvom deželnega glavarja Sime so razpravljali o raznih oblikah in možnostih sodelovanja. Konkretno je bilo med drugim govora o pripravi skupnega prospekta za propagiranje tujskega prometa v teh štirih deželah, ki bodo izdale tudi skupno turistično karto in turistično propagandni film. Splošno je prevladalo mnenje, da je tako sodelovanje nujno potrebno.

Sodelovanju sosedov, vendar v širši obliki, pa velja tudi vsakoletno „srednjeevropsko srečanje" v Gorici, na katerem so se letos zbrali strokovnjaki iz Italije, Avstrije, Jugoslavije, Češkoslovaške, Zahodne Nemčije in Madžarske. Tokrat je ta prireditev, katere pokrovitelj je specializirana organizacija Združenih narodov UNESCO, posvečena urbanističnim problemom srednje Evrope. Poudarjeni so bili številni skupni interesi sodelujočih držav, ki hočejo sodelovanje še bistveno poglobiti in razširiti.

‚Gorenje' vendar v Pliberk?

Kakor znano, je namen slovenskega podjetja „Gorenje" iz Velenja, da bi ustanovilo podružnico v Pliberku in s tem zagotovilo velikemu številu ljudi iz Podjune stalna delovna mesta, v koroški javnosti naletel na zelo različen odmev. Zlasti krogi, ki se vedno radi trkajo na svoja „domovinska" prsa, so ob tej priložnosti spet pokazali, da jim v resnici gre samo za njihova nacionalistična gessla, nikakor pa ne za koristi domačega prebivalstva; tudi v tem primeru so zagnali svoj že znani krik o nevarnosti za Koroško.

Vendar pa vse kaže, da bo kljub temu prišlo do ustanovitve takega podjetja. Pliberški župan Kristan je na seji vodstva SPÖ v Pliberku poročal o tozadevnih prizadevanjih, prav tako pa je tudi namestnik deželnega glavarja Suchanek na neki sindikalni konferenci navedel podrobnosti o načrtih, po katerih naj bi slovensko podjetje „Gorenje" in tirolsko podjetje „Tyrolia" ustanovili v Pliberku skupno podružnico, ki bi zaposlovala 400 delavcev ter ustvarila letni promet v višini več kot 500 milijonov šilingov.

Končno je tudi deželni glavar Sima na konferenci socialističnih funkcionarjev minulo nedeljo v Celovcu, kjer je govoril tudi kancler in predsednik SPÖ dr. Kreisky, zavzel v tem vprašanju jasno stališče ter ugotovil: „Če nam je nemška ali holandska pobuda prav tako ljuba kot na primer italijanska, zakaj bi potem morali odklanjati pobudo, ki prihaja od našega južnega soseda Jugoslavije? Pozdavljamo ustanovitev tega podjetja in pozdravljamo sploh vsako ustanavljanje novih podjetij, dokler gre za avstrijska podjetja z avstrijskim osebjem, ki bodo vodena po avstrijskih predpisih."

Kako potrebna je zagotovitev delovnih mest v Pliberku, je na omenjeni seji pliberške SPÖ nakazal župan Kristan z zgovornimi podatki. Tako je navedel, da se mnogi odseljujejo, ker doma ne dobijo zaposlitve, zato se je število današnje pliberške občine v zadnjih 100 letih povečalo komaj za 228 oseb na skupno 4025 prebivalcev. Prizadeta je zlasti mladina, ki mora do dveh tretjin zapustiti domačo občino in iskati zaslužek v tujini.

PO ŠIROKEM SVETU

NEW YORK — Skupina držav članic svetovne organizacije je predložila glavnemu političnemu odboru glavne skupščine OZN osnutek resolucije, v kateri pozivajo vse jedrske sile, da prenehajo s kakršnimikoli poizkusi z jedrskim orožjem. Države, ki se še niso pridružile sporazumu o prepovedi jedrskih poskusov, resolucija poziva, naj to čimprej store, nemudoma pa je treba pripraviti tudi besedilo sporazuma o prepovedi jedrskega orožja.

VATIKAN — Jugoslovanski veleposlanik v Vatikanu Vjekoslav Cvrlje je izročil papežu Pavlu VI. akreditivna pisma. Ob tej priložnosti sta oba podala kratko izjavo, potem pa je papež sprejel jugoslovanskega veleposlanika na daljši razgovor, ki je potekal v prijateljskem in prisrčnem vzdušju. Papež Pavel VI. je ob tej priložnosti izjavil, da so narmalni odnosi med Jugoslavijo in Sveto stolico dokaz, da cerkev in država lahko navežeta odnose medsebojnega spoštovanja. Cerkev ne zahteva — kakor je poudaril papež — nobenih privilegijev zase, želi samo, da lahko ob popolnem spoštovanju funkcij, ciljev in prerogativ države opravlja versko in duhovno misijo.

BONN — Zahodnonemški zvezni predsednik Gustav Heinemann je poslal dokumentacijskemu centru za nacistično dejavnost v Haifi pismo, v katerem sporoča, da vojni zločinec Josef Mengele, ki je odgovoren za smrt več kot 100.000 ljudi med drugo svetovno vojno, zdaj živi v Paragvaju, kjer mu je vlada podelila državljanstvo. V pismu je še povedano, da je paragvajska vlada zavrnila zahtevo Zahodne Nemčije po izročitvi tega vojnega zločinca. Po izraelskih podatkih živi v Latinski Ameriki sploh veliko število nacistov, ki so po porazu nacizma zbežali iz Nemčije, med njimi več kot sto nevarnih vojnih zločincev.

DAKA — Vzhodne predele Pakistana je prejšnji teden doletela strašna tragedija, v kateri menijo, da gre za eno izmed največjih katastrof tega stoletja. V strahotnem ciklonu je po dosedanjih vesteh izgubilo življenje več kot 40.000 ljudi, po neuradnih cenitvah pa je katastrofa verjetno terjala več kot 300.000 človeških življenj, medtem ko nekatere vesti govorijo še o mnogo večjem številu žrtev. Tudi materialna škoda je velikanska ter jo že po dosedanjih ugotovitvah cenijo na stotine milijonov rupij. V prizadete pokrajine so takoj začeli pošiljati reševalne ekipe z živežem, zdravili in oblekami, vendar zadevajo reševalci na velike težkoče spričo pustošenja, ki ga je pustil za seboj ciklon. Tudi iz vseh delov sveta prihaja v Pakistan najrazličnejša pomoč težko prizadetemu prebivalstvu.

BERLIN — Veleposlaniki štirih velikih sil — Amerike, Anglije, Francije in Sovjetske zveze — so prejšnji teden imeli že svoj deseti sestanek, namenjen pogovorom o „zadovoljivi rešitvi" za promet v Berlinu, za njegove stike z Zahodno Nemčijo in za druge težave, o katerih razpravljajo že več mesecev. V berlinskih političnih krogih so bili prejšnji teden dokaj optimistični, predvsem zaradi tega, ker so v predzadnji rundi teh pogovorov prvič napredovali „pri bistvenih" vprašanjih. Velik pomen pripisujejo tudi izjavi tiskovnega predstavnika zahodnonemške vlade Ahlersa, ki je dejal, da se bosta vladi obeh Nemčij kmalu začeli pogajati o podrobnostih tranzitnega prometa med Zahodno Nemčijo in zahodnim delom Berlina.

RIM — Na konferenci ob 25-letnici ustanovitve organizacije Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo (FAO) so ugotovili, da svet vse doslej ni znal odpraviti nerazvitosti obširnih predelov sveta. Na konferenci so se zbrali predstavniki iz 119 držav članic te organizacije ter delegaciji dveh pridruženih članic.

MOSKVA — Bivši predsednik sovejtske vlade Nikita Hruščov je odločno zanikal, da bi bil avtor spominov, ki jih hočejo na Zahodu objaviti pod njegovim imenom. Hruščov je poudaril, da so ti spomini falsifikat in da je ogorčen zaradi takšnega početja. Do tega preklica je prišlo potem, ko so razni ameriški in drugi zahodni listi napovedali, da bodo začeli objavljati „memoare Hruščova". V avtentičnost teh spominov dvomijo tudi zahodni novinarji v Moskvi.

RIM — Ob zaključku nedavnega urad. obiska sovjetskega zun. ministra Gromika v Italiji je bilo objavljeno skupno sporočilo, v katerem je med drugim izraženo prepričanje obeh držav, da je spoštovanje načel neodvisnosti, suverenosti, ozemeljske celovitosti in nedotakljivosti meja bistven element za izboljšanje položaja v Evropi.

Kazaška impresija

Lepo in prav je bilo: da so se šestošolke in osmošolci slovenske gimnazije prebudili in se lotili Dnevnika Ane Frank. Samo tako je mogoče opravičevati, da ima slovenski narod na Koroškem svojo gimnazijo. Samo tako, da to, kar dijaki te gimnazije dobivajo, v vasi zanesejo, „slovenskemu življu za ohranitev" dajo.

Uvod sedmošolca Kumerja je bil v redu — tehten in jezikovno čist. Do tod vse lepo in prav, vendar kakšno je bilo tisto, kar so v Kazazah pri Iglu dali zadnjo nedeljo popoldne?

Dvorana polna, izjemoma naj ne bo ‚nabita', mnogo mnogo mladine, kaka desetorica odraslih, med njimi domači župnik. Oderček podstrešno tesen, zelo primeren za to igro, posnetki na magnetofonski trak nerazločni, moreče odmevni, očitno v velikem akustičnem prostoru narejeni, skratka neuporabni, čeprav bistveni sestavni del odrske priredbe tega teksta. Igralci leseni, vsak lagodno svoj tekst črkujoč, ne da bi pri tem pogledali drug drugemu v obraz, vse preveč mencanja in prestopanja, nič vpadanja v tekst, narobe — vse preveč prepovedanega čakanja. In jezikovne neizčiščenosti, da nimajo kaj ‚za jesti' na primer itd. Mladina postaja nemirna in oživi samo, ko ji igralec s pipo pomežikne in se namrdne. In se razgreje in celo v smeh prasne, ko se igralec samovšečno ponovi ... Čisto na svojo roko ... Zelo vprašljiv kontakt z publiko. „Saj nič ne zastopi" — komentar dveh gledalcev, ki sta igro zapustila in si naročila steklenico piva v gostilniški sobi pred dvorano.

„Škoda" — moj komentar. Škoda za pozornost, za dobro voljo, za trud te simpatične dijaške mladine.

Kje so bili njihovi učitelji slovenščine? Pri vajah jih ni bilo; tako so mi povedali igralci. In za strokovnega režiserja niso poskrbeli. Pri premieri jih tudi ni bilo; to sem sam videl. Nikogar ni bilo, ne učiteljev ne ravnatelja.

Še enkrat: škoda. Posebno še, če mislijo z igro še kje gostovati.

Janko Messner

Slomškova spominska soba

V rojstnem kraju slovenskega prosvetitelja in pesnika škofa Antona M. Slomška so ob 170-letnici njegovega rojstva minulo nedeljo odprli spominsko sobo v hiši, kjer je bil Slomšek rojen. V tej spominski sobi so zbrali razne predmete in dokumente o Slomšku, pripravili so tudi spominsko knjigo in spominski žig. Otvoritve spominske sobe se je udeležilo veliko ljudi iz vse Slovenije.

Jubilej slovenskega baleta

Letos obhaja slovenski balet svoj 50-letni jubilej. Temu pomembnemu dogodku v zgodovini slovenske umetnosti bodo posvečene razne prireditve. Za proslavo 50- letnice slovenskega baleta sta bila ustanovljena tudi posebna odbora — častni odbor pod vodstvom predsednika republiške skupščine SR Slovenije Sergeja Kraigherja ter pripravljalni odbor s predsednikom dr. Bratkom Kreftom in podpredsednikom dr. Henrikom Neubauerjem.

Slovesnosti se bodo začele v sredo 25. novembra, ko bodo v ljubljanski Operi na slavnostnem baletnem koncertu člani ljubljanskega in mariborskega baleta prikazali nekatera najbolj znana dela slovenskih baletnih ustvarjalcev ter najpomembnejša svetovna dela klasičnega baletnega repertoarja. Ob tej priložnosti bodo tudi podelili priznanja zaslužnim dosedanjim ustvarjalcem slovenskega baleta. V prostorih Opere pa bo odprta tudi razstava, ki bo prikazovala zgodovino baleta na Slovenskem, medtem ko bo izčrpen pregled slovenskega baletnega ustvarjanja posredovala posebna publikacija.

V četrtek bo premiera baletnega večera, ki ga bo pripravil eden vodilnih evropskih koreografov Sergej Lifer iz Pariza, potem pa se bodo vse do 6. decembra vrstile ponovitve raznih baletnih del. Ljubljanski balet je za jubilej pripravil tudi še vrsto gostovanj, s katerimi hoče baletno umetnost približati najširšemu krogu ljudi tako v Sloveniji kakor tudi izven njenih meja.

Poleg teh osrednjih slavnosti bodo proslave ob 50-letnici slovenskega baleta obsegale še razne druge prireditve, svoj del k počastitvi važnega jubileja pa bo gotovo prispevala tudi slovenska televizija.

„Tržiški večer"

V okviru kulturne izmenjave med Borovljami in Tržičem prireja mestna občina Borovlje

TRŽIŠKI VEČER

ki bo v soboto 21. novembra 1970 ob 20. uri v kinodvorani v Borovljah.

Na sporedu bodo nastopi folklornega ansambla Karavanke, okteta in tria sester Potočnik ter predvajanje diapozitivov o Storžiču in o gorski reševalni službi v Karavankah.

Vstopnice v predprodaji po 10 šilingov v trafiki Outschar v Borovljah.

GORŠETOVA RAZSTAVA V CELOVCU

V petek 13. novembra je bila v celovški galeriji Slama odprta razstava dveh slovenskih umetnikov, in sicer kiparja Franceta Goršeta in slikarja Gustava Januscha. Oba umetnika sta se otvoritve osebno udeležila, kakor je bilo med navzočimi sploh veliko Slovencev. Razstava bo odprta do 28. novembra, dnevno od 9. do 12. in od 16. do 19. ure, ob sobotah pa samo dopoldne.

O Januschevi razstavi bi bilo treba govoriti posebej, tukaj pa naj bo beseda o Francetu Goršetu, 73-letnem kiparju. Rodil se je v Zamostecu v Sloveniji, študiral je na umetnostni akademiji v Zagrebu ter bil učenec slavnega Meštroviča, veliko je potoval po svetu in bil med drugim v Pragi, Rimu, Firencah, Benetkah, Padovi in Milanu. Sedem let je bil srednješolski profesor v Trstu, leta 1952 pa se je preselil v Ameriko, kjer se je nastanil v Clevelandu in leta 1957 postal tudi ameriški državljan; zdaj živi v New Yorku. Razstavljal je v Jugoslaviji (Ljubljana, Maribor, Ptuj, Beograd), v Italiji (Trst, Gorica, Benetke, Rim, Milan) in na Danskem ter v Ameriki (Clevelandu, Torontu, Buenos Aires, Washington, Connecticut). S plastikami je opremil vrsto cerkva v Ameriki, na Koroškem pa novo kapelo šolskih sester v Št. Petru pri Št. Jakobu.

V Celovcu razstavlja okoli 60 del in je to njegova prva razstava v Avstriji. Njegova dela lahko delimo v tri globalne skupine. V skupino z versko ali biblijsko tematiko sodijo razni križi, Kristusi, matere božje, križanja, snemanje s križa, angeli, svetniki in apostoli, pa tudi romarji, pastirci, pridigarji in procesije; harmonikaš, kmetica, maske, prijateljice, drvar, zmaj, kosec in drugi razodevajo vsakdanje, preprosto kmečko življenje; tretja skupina pa so kipi, ki črpajo snov iz slovenskega narodnega življenja, iz slovstva in iz zgodovine, kakor n. pr. Miklova Zala, kralj Matjaž, Andrej Einšpieler itd.

Goršetova dela so močno realistična, skoraj patetična, oblikovno so ekspresionistična, žal samo oblikovno in ne več. Njegovi kipi so tudi vsebinsko trdi in neokorni, manjka jim izrazite gibčnosti. Tako preprosto vsakdanje življenje spet ni, čutiti je, da je umetnik pogosto ustvarjal brez pravega zaleta in osnovne izpovedne sile. Abstraktno umetnost Gorše docela odklanja, gre mu za navadno, preprosto življenje in zato upodablja kmete, delavce in rokodelce. Kakor tostranstvo, se mu tudi onostranstvo ne zdi problematično. Vendar je utrip življenja, ki ga hoče Gorše zajeti, mnogo bolj širok in obsežen, mnogo bolj težaven in problematičen, kot ga umetnik prikazuje.

Florijan Lipusch

Deklaracija kluba mladje

Koroški slovenski kulturni delavci, zbrani ob priliki rednega občnega zbora KLUBA MLADJE v dunajskem hotelu Regina z naslednjo deklaracijo zavzemajo svoje stališče do Avstrijske državne pogodbe in njene 15-letne prakse, kar zadeva uresničitev mednarodno zajamčenih določil člena VII:

Praznovanje 50-letnice koroškega plebiscita je ponovno dokazalo, da merodajnim osebam in ustanovam ne gre za dokončno pravno in praktično rešitev še stalno odprtega manjšinskega vprašanja, temveč le za prazne besede splošne tolerance, za prazne politične ideje in oddaljena mednarodna vprašanja.

Od dejanskega položaja pri svojem kulturnem delovanju prizadeti izjavljamo:

1. Državne in deželne oblasti naj končno upoštevajo obširno kulturno delovanje koroških Slovencev s tem, da v svoje letne proračune spejmejo stalne in primerne finančne prispevke slovenskim kulturnim organizacijam in publikacijam ter splošnemu kulturnemu prizadevanju.

2. Kultura in vse z njo povezane akcije se dajo pojmovati samo v povezavi s celotnim družbenim dogajanjem in se s tem tudi ne dajo ločiti od najučinkovitejših družbenih dogodkov — od političnih. Vsiliti ljudstvu kulturno infatilnost pomeni, preprečiti njegovo politično samoosveščanje.

3. Ponoven dokaz, da so navedena zatiralna stremljenja v koroški družbi dana, je reakcija koroških oblasti, koroškega tiska in javnega mnenja na kulturno-politično dejanje, ko so neznani dopolnili nemške krajevne napise s slovenskimi. Namesto da bi se politične oblasti spomnile svojih kodificiranih dolžnosti in takoj same dopolnile ostale krajevne napise, je koroška družba odgovorila preko policijskih organov.

Kdo more zdaj od nas zahtevati, da se distanciramo od ustavno garantiranih dvojezičnih topografskih napisov?

Občni zbor kluba mladje

Na Dunaju je bil 8. novembra občni zbor „kluba mladje". O smislu in nalogah društva je spregovoril F. J. Bister, tajnik A. Malle pa je poročal o delovanju kluba v preteklih treh letih. Občnega zbora se je udeležila cela vrsta sodelavcev revije „mladje", navzoči pa so bili tudi nekateri gostje. Volitve novega odbora niso prinesle bistvenih sprememb. Za predsednika kluba je bil potrjen F. J. Bister. Odborniška mesta pa so prevzeli A. Malle, Florijan Lipusch, dr. Pavel Zdovc, dipl. inž. Franc Kattnig ter Kristijan Domej.

Najvažnejše delo kluba mladje je bilo v preteklih treh letih, da je poskrbel za bolj ali manj redno izdajanje revije „mladje". Na občnem zboru je glavni urednik revije predstavil novo številko „mladja". V naslednjih dneh bo številka 9/10 že v prodaji oziroma se bo razposlala naročnikom. Nova številka „mladja" je precej obsežna; polovico obsegajo leposlovni prispevki, polovico pa razne razprave.

Na občnem zboru je H. Ogris podal nekaj misli o družbeni pogojenosti kulture, nakar se je prav o tej tematiki razvila živahna diskusija. Občni zbor je sklenil nadalje deklaracijo, ki jo je poslal klub raznim politikom in listom. (Deklaracijo objavljamo na posebnem mestu — op. ured.)

TONE SVETINA 46

UKANA

PRVA KNJIGA

11

Za četnega komisarja Pajka so bili dnevi v partijski šoli pokrajinskega komiteja za Primorsko in Gorenjsko pravo odkritje. Ob koncu tečaja so se ga polaščali čudni, domotožju podobni občutki. Vsak dan bolj si je želel, da bi se čimprej vrnil v četo med svoje fante. Ko je premišljal o tem, zakaj ga tako vleče nazaj, je našel le nejasen odgovor. V sebi je čutil moč in potrebo za delo z ljudmi. Bil je prepričan, da bodo fantje, kar jim bo povedal, sprejeli z odprtimi srci. Kar je včasih le slutil, je dobilo zdaj obliko in vsebino. Našel je smisel svojega dela. Pravzaprav je našel svoje mesto in doumel svojo nalogo, ki jo je terjala od njega revolucija.

Začetek tečaja mu je prinesel nekaj težkih dni. Osebno skromen, se je skoraj neopažen znašel v vrtincu množice novih ljudi. V šolo so prišli partijski funkcionarji vseh vrst. Bataljonski in četni komisarji iz obeh divizij ter mnogo okrajnih in okrožnih sekretarjev in aktivistov Osvobodilne fronte. Kot navadno se je tudi v tej novi sredini počutil osamljen in utesnjen, kar je izviralo iz nekega občutka manjvrednosti, ki so mu ga od otroštva vcepljali gospodarji. Že kot otrok se je spoprijel za skorjo kruha. Bil je majhen, suhljat in na videz slaboten. V resnici pa žilav kot gorsko drevo, ki zraste v trdem boju s skopo zemljo. Bil je pravo nasprotje med bistvom in videzom. Obraz je imel podolgovat in prikupen, skoraj užaloščen, le njegove rjave oči so bile mirne in zaupljivo tople. S tem pogledom si je pridobival prijatelje in zaupanje pri ljudeh, ne da bi izgubljal besede. Kot proletarec je hrepenel po nekem boljšem svetu in po drugačnih ljudeh, kot so bili tisti, ki so mu zagrenili mladost. Šele sedaj je našel ljudi, kakršnih si je želel, in to so bili Primož, Vojko, Keča, Orlov in tudi drugi v četi in v brigadi, s katerimi ga je povezalo neločljivo tovarištvo, ki se je kovalo v neskončnih pohodih in neurjih, v ognju in smrti.

Pajk, oborožen z mavzerico, ki je ni maral zamenjati za laško brzostrelko, opremljen z nahrbtnikom in na pol civilno oblečen, ni bil v primeri z drugimi nič kaj vzorna slika vojaka. Sicer mu to ni bilo dosti mar, čeprav ga je v četi Orlov večkrat opozarjal, da vojaka naredi uniforma. Med funkcionarji je res bil videti nekoliko neznaten. Večina je bila dobro napravljena. V bleščečih škornjih, v italijanskih oficirskih oblekah, prepasani z jermeni, oboroženi z brzostrelkami, so bili dober zgled organizirane vojske. Vse, kar je bilo na njem res funkcionarskega, je bila torba iz telečjega usnja. V njej so bili njegovi zapiski in vsakovrstna literatura, ki jo je zbiral s posebno strastjo. Tudi Orlovu je večkrat ponudil, da bi prebral kakšno politično stvar. Komandir pa ga je vedno zavrnil, naj mu kar pove, kaj piše. Ali pa mu je rekel: „Komisar, jaz sem s telesom in z dušo za vse, kar pravijo in kar pišejo naši." Na tečaju se je njegova torba obogatila z zalogo novega branja, s katerim bo presenetil svojo tovarišijo v četi.

Pajk je jutro za jutrom poslušal predavanja v veliki dvorani bivše kasarne, kjer se je zbralo vseh sto petnajst tečajnikov. Ker se ni nikdar rinil v ospredje, je tudi sedaj sedel v zadnjih klopeh. Med predavanji si je vse skrbno zapisoval in zbiral gradivo za politične ure. V popoldanskih razpravah se ni mnogo oglašal, ker je bilo dosti glasnejših od njega, čeprav je kmalu ugotovil, da jih je dosti vmes, ki z veliko strastjo mlatijo prazno slamo. Sledil je vsaki misli, posebno tistim, ki so bile vzete iz življenja. Take si je zabeležil in jih večkrat potem prebiral, da jih bo tudi sam uporabil. Zvečer, ko so bili prosti, pa je večkrat razpravljal z okrajnim sekretarjem Vojtehom, s katerim sta se spoprijateljila.

Vojteh je bil zelo prijeten človek. Po postavi močan, plavolas, z modrimi očmi, ki so bile čiste in globoke, včasih skoraj odsotno zamišljene. Kadar pa so se gubice okoli oči zganile v nasmeh, so toplo žarele. Po poklicu je bil učitelj, vseskozi napreden in preganjan od reakcionarnih rerežimov. Po razgledanosti je bil precej nad povprečjem tečajnikov. Bil je tudi dober poznavalec ljudi. Med tečajniki je imel mnogo poznanih, ki so si želeli njegove bližine in družbe. Bil je duhovit in izviren. Toda Vojteh se je najraje družil s četnim komisarjem Pajkom, ki ni bil niti poseben mislec, ne razvpit borec in tudi ne poseben govornik.

Po večerji sta se prav rada sprehodila po okolici in občudovala mir zasneženega hribovja, ki je obdajalo dolino, včasih pa sta obiskovala kmete v okolici. Ko sta se tako razgovarjala, je dejal Pajk: „Povej mi, Vojteh, čemu je mene, ubogo paro, partija postavila za komisarja? O tem razmišljam zdaj še mnogo bolj kot včasih. Najbrž so se zmotili. Nisem tisto, kar so komunisti, ki jim je partija zaupala, da vodijo ljudi. Poslušam jih, ko se oglašajo, poslušam tebe Vojteh in si mislim: kje si Pajk! V četi sem si mislil, da nekaj vem, tu pa mi je vsak dan bolj jasno, da ne vem skoraj nič. Sem kovač, ki zna dobro zvariti železo in tudi skovati nekaj, o zgodovini, o revoluciji, da dialektike ne omenim, pa vem bore malo."

Vojteh se mu je smejal in ga spodbujal, ko mu je pripovedoval o trpkih izkušnjah svojega mladega življenja.

Miha Kačnik

osemdesetletnik

V torek 17. novembra je Miha Kačnik v krogu svoje družine obhajal svoj 80-letni življenjski jubilej. To je za Jogra v Mali vasi pri Škocijanu tudi osemdeset let življenja in dela za domačo zemljo, osemdeset let ljubezni in zvestobe svojemu narodu, materini besedi. Tem idealom je ostal zvest skozi vsa desetletja, tudi tedaj, ko je bil zaradi tega zaničevan in zapostavljen. To ga ni moglo omajati, nasprotno, le utrjevalo ga je in ves svoj prosti čas je posvetil slovenski prosveti, predvsem slovenski pesmi.

Že pred desetimi leti smo podrobno pisali o njem, o njegovem življenju, o njegovem delu za skupnost. Spregovorili smo predvsem o njegovem prizadevanju na prosvetnem področju, za katero mu je Slovenska prosvetna zveza takrat podelila tudi Drabosnjakovo priznanje.

Prav tako pa Miha Kačnik — kakor že uvodoma povedano — vse svoje življenje izkazuje ljubezen tudi do domače zemlje, ki ji skozi dolga desetletja poklanja svoje sposobnosti, svoje strokovno znanje. V soseščini si je ustvaril ugled kot vzoren in napreden kmetovalec, ki je dolga leta deloval v korist svojega stanu tudi v krajevnem kmečkem zastopstvu in v okrajni kmetijski zbornici, kjer je s preudarno besedo branil in zastopal interese kmečkega človeka. Priznanje za to njegovo delo mu je bilo izkazano s podelitvijo častnega naslova ekonomijskega svetnika.

Slovensko prosvetno društvo „Vinko Poljanec" v Škocijanu je svojega člana ob njegovem visokem življenjskem jubileju počastilo skupaj s predstavniki Slovenske prosvetne zveze. Izročili so mu darila ter mu čestitali — in tem čestitkam se iskreno pridružuje tudi naš list!

»Volkswille«

je slavil 25-letnico

Glasilo koroške KP „Volkswille" je zadnjo soboto skupaj z ženskim glasom „Stimme der Frau" priredilo v celovški Delavski zbornici pestro proslavo svoje 25-letnice. V kulturno-zabavnem sporedu so sodelovale razne skupine, med njimi tudi ansambel narodnih pesmi in plesov iz Jesenic.

Obem jubilantom so ob tej priložnosti čestitali tudi zastopniki tiska iz Slovenije in Furlanije. V posebni razstavi pa je bil prikazan razvoj obeh listov v zadnjih 25 letih.

Potok pri Bilčovsu

Po dolgi hudi bolezni je 5. novembra v celovški deželni bolnici v 63. letu starosti umrl posestnik Mihael Jesenko, po domače Mažej na Potoku. Vsi sosedje na vasi in še daleč preko nje, ki smo rajnega poznali kot mirnega in potrpežljivega soseda, z žalujočo družino sočustvujemo. Pokojni je bil človek vesele narave, ki je ljubil našo pesem in bil tudi zelo velik prijatelj čitanja. Vse življenje je rad prebiral slovenske in tudi nemške knjige. Posebno zadnja leta, ko mu je bolezen onemogočila vsakdanje delo, si je s prebiranjem knjig, revij in časopisov krajšal čas ter si tako lajšal bolečine. V svojih mladih letih je bil član našega Slovenskega prosvetnega društva „Bilka". Društvena kronika ga omenja kot zaupnika v svojem kraju, Spodnji vesci, kjer se je pokojni rodil. Mihael Jesenko je bil tudi izvrsten pevec in je zato bil tudi nekaj let član društvenega pevskega zbora, v katerem je z vso vnemo sodeloval. Dalj časa pa je rajni bil tudi član tukajšnjega občinskega odbora.

Ko smo Mihaela Jesenka spremili na njegovi zadnji poti na domače pokopališče, je izredno veliko število žalnih gostov pričalo, kako je rajni bil spoštovan in priljubljen. Pogrebne svečanosti je ob asistenci našega domačega župnika opravil pokojnikov sorodnik dr. Pavel Zablatnik.

Za vse delo, ki ga je Mihael Jesenko opravil v prid naše prosvete in občine, mu izrekamo prisrčno zahvalo. Ohranili ga bomo v lepem in trajnem spominu. Naj mu bo po bridkem in težkem življenju, ki ga je v zadnjem času prenašal, domača zemlja lahka. Zaostali ženi in otrokom ter sorodnikom pa izrekamo naše prisrčno sožalje.

PEVSKI ZBOR SPD „DANICA"

sodeloval na koncertu celovškega radia

Pevski zbor Slovenskega prosvetnega društva „Danica" v Št. Vidu v Podjuni je letos zabeležil že vrsto lepih uspehov tako na skupnih kakor tudi na samostojnih nastopih.

Minulo soboto pa je zbor sodeloval na koncertu, ki ga je celovški radio priredil v celovškem Domu glasbe in kjer so nastopili nemški zbori iz raznih krajev Koroške. Pevski zbor SPD „Danica" je bil na tem koncertu kot edini slovenski zbor deležen posebno velikega aplavza, in to predvsem zaradi izredno visoke ravni interpretacije posameznih pesmi, ki jih je izvajal pod vodstvom Hanzija Kežarja.

PARTIZANSKA GROBIŠČA NA KOROŠKEM

Vrba

Tudi na pokopališču v Vrbi ob Vrbskem jezeru so pokopani padli partizani. Na tem pokopališču je našlo zadnje počivališče šest borcev, ki so padli 17. novembra 1944 v boju z nacistično policijo na seniku domačije Šluder na Žopračah. Eden med njimi je Andrej Ogris, p. d. Odrejev na Mali gori pri Bilčovsu, rojen 17. septembra 1924; za ostalih pet partizanov pa imena niso znana.

Že leta 1948 je bil partizanom pokopanim na vrbskem pokopališču, postavljen nagrobni spomenik z napisom: „Šestim tovarišem partizanom, ki so dali dne 17. 11. 1944 na Žopračah svoje življenje za svobodo, v hvaležen spomin — Zveza bivših partizanov Slovenske Koroške". Letos septembra pa je Zveza koroških partizanov v sodelovanju z Zvezo združenj borcev NOV Slovenije postavila nov nagrobni spomenik, primeren okolju vrbskega pokopališča in dostojen spominu velikih žrtev protifašističnega boja.

*

Dopolnilo: V opisu partizanskega grobišča na Rebrci je bil omenjen neznan partizan, ki je padel 9. maja 1945 na Miklavčevem mostu. Bil je to Peter Gorenšek, roj. 29. 6. 1923 na Brdinjah pri Ravnah na Koroškem, član obveščevalnega centra Koroškega odreda. Podatke je dala njegova mati Štefanija Gorenšek.

Med žrtvami fašizma, pokopanimi na celovškem pokopališču Annabichl, sta bila z imeni navedena le dva partizana. Medtem smo dobili podatke tudi o tretjem partizanu, ki je tam pokopan. To je Zorko Zdovc, roj. 22. 2. 1918 v Podgorju pri Slovenjem Gradcu; dne 8. 12. 1943 so ga Nemci težko ranili in ujeli, za posledicami je umrl v celovški bolnišnici in je bil pokopan na pokopališču Annabichl, vendar njegov grob ni znan. Podatke je dala njegova sestra Ana Zdovc iz Kotelj, Podgora 40, pošta Ravne na Koroškem.

KOT ŽRTVE SO PADLI V BORBI ZA NAŠI

Informativni sestanek

V dunajskem študentskem domu „Kärntnerheim" je zadnji teden dr. A. Ogris referiral o „koroškem obrambnem boju v luči novejših raziskovanj". Predavatelj je predvsem nakazal razpoko med splošno avstrijsko ter koroško historiografijo. Dunajski historiografi obrambnim bojem na Koroškem ne pripisujejo posebne pomembnosti in pravijo, da je enotnost Koroške ohranila predvsem diplomacija. Koroški zgodovinarji pa nasprotno pripisujejo večji pomen bojem in ugotavljajo, da so šele ti boji svet opozorili na koroški problem.

Dr. Ogris, ki se je strogo držal svoje teme, je uvodoma podal pregled naselitvene zgodovine na Koroškem. Glavni referat je razdelil na tri dele: najprej je razpravljal na podlagi novejšega gradiva o vlogi bojev za koroški plebiscit, prešel nato na vlogo Italije v koroškem vprašanju ter nazadnje spregovoril še o tako imenovani „Rennerlegende". Pri tem se je opiral na dela koroških zgodovinarjev Neumanna, Wutteja ter Kromerjeve.

Diskusija, ki je sledila predavanju, ni privedla do nobenih novih spoznanj. Referent se je strogo držal faktov in proti faktom se ne da govoriti. Druga stvar je seveda, kako je prišlo do teh faktov. Povsem pozitivistična historiografija skoraj ne povprašuje za motivacijami. Govornik sam pa je omenil, da bo na tem področju in v vprašanju koroške novejše zgodovine potrebnih še precej raziskav.

TRIBUNA BRALCEV - TRIBUNA BRALCEV - TRIBUNA BRALCEV - TRIBUNA BRALCEV - TRIBUNA BRALCEV - TR

Šolske skrbi v Ločah

Ob letošnjem 10. oktobru so Loče ob Baškem jezeru doživele — kot so poročali nemški listi — največjo proslavo celega Roža. Tako so obiskali naše kraje tudi razni dopisniki in neki R. L. je v listu „Neu Illustrierte Wochenschau" objavil kar dva daljša članka (štev. 40 od 4. 10. in štev. 41 od 11. 10. 1970). Ne izplača se govoriti o miselnosti, ki prihaja do izraza v teh člankih, kjer avtor glorificira bivšega Hauptmanna Fritza in se čudi, da ta „legendarna oseba" še nima spomenika, hkrati pa obrekuje domačega župnika ter pomiluje Kanalčane, ker so morali spet zapustiti kmetije koroških Slovencev, ko so se po nacistih razlaščeni gospodarji po vojni vrnili iz izseljeništva.

Toliko bolj pa nas prizadene poročanje o razmerah na naši šoli. Že kar v začetku šolskega leta ima list točne podatke o prijavah k dvojezičnemu pouku. Odkod dobiva očitno proti Slovencem naperjeni list točne številke? Kje je tu še uradna tajnost? V naravnost nesramnem slogu piše list o „nesmislu" dvojezičnega pouka ter pretaka solze zaradi „krivice", ki da jo doživljajo otroci večinskega naroda, kadar se učitelj v razredu bavi z učenci, ki so prijavljeni k dvojezičnemu pouku. Pri tem se list sklicuje na eno izmed učiteljskih moči: „Alle Kinder tun mir leid. Sie sind alle überlastet."

Tudi nam se smilijo otroci, predvsem tisti, ki so prijavljeni k dvojezičnemu pouku, pa jim je dodeljena učiteljska moč brez znanja slovenščine, da niti ne govorimo o neopravljeni maturi in predpisanem usposobljenostnem izpitu. Kakšen vik in krik bi zagnali nemški sodeželani, če bi oblast njihovim otrokom dodelila učitelje brez mature in usposobljenostnega izpita iz nemščine?! Tukaj je podedovana mržnja do vsega domačega pač slabo nadomestilo za manjkajočo kvalifikacijo za poučevanje slovenščine. Zakon vsebuje v tem oziru jasna določila: za učitelje dvojezičnih šol oz. razredov izpite v obeh deželnih jezikih.

Odklanjamo, da bi naše otroke poučevali nekvalificirani učitelji. Od šolske oblasti pričakujemo, da ne bo skušala vtihotapiti učitelje z „angeblichen Slowenisch-Kenntnissen". Kdor na Učiteljišču ni hotel ali ni bil zmožen polagati predpisanih izpitov, tudi nima pravice poučevati v dotičnem jeziku — dokler ne napravi potrebnega izpita. Predvsem pa si ne pustimo vrivati elementov, ki si pravico do dvojezičnega poučevanja očitno lastijo le z namenom, da bi zmanjšali ali sploh likvidirali število prijavljenih otrok.

Ljudska šola v Ločah je bila pred 20 leti pod tedajnim ravnateljem Aichholzerjem vzorna dvojezična šola. Po njegovi upokojitvi so prišli drugi in razvoj je šel rapidno navzdol; danes pa je videti celo poskuse, da bi oglodali tudi še zadnje ostanke. Zato smo mnenja, da mora referent za manjšinsko šolstvo dobiti potrebne pristojnosti tudi na personalnem odseku, ker ne gre, da bi o tako važnih vprašanjih odločali ljudje, ki temu področju šolstva očitno niso naklonjeni.

Ogorčeni Ločani

UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina:

Zato je kmalu spoznal človeško vrednost komisarja-kovača, ki jo je zaslutil v prvih pomenkih z njim. Pajk je revolucijo nosil v sebi, preden je poznal besedo komunizem. Rasla je v njem z uporom v užaljenem srcu. Spočet v bedi, rojen brez veselja staršev, se je kot otrok številne družine prej seznanil z lakoto in revščino kot z bogom in obljubo nebes. Klofute mojstra, psovke in brce pomočnikov so pomagale krepiti šibke roke, ki so zgrabile kladivo. Upor je žarel kot žerjavica pod pepelom. Spoznal je cesto in njene zakone sloves polnega žepa, ki se mu klanja tudi ljubezen. Njegov korak k partiji je bil napravljen davno, že takrat, ko niti ni vedel, da ta obstaja. Takrat, ko se je s prirodnim nagonom samoohrane zaliranih začel ozirati po sebi enakih in težiti k združitvi moči in upora, ko je boječe pristopil k sindikatom, ki so jih imeli za rdeče. Zgodaj je okusil prokletstvo lastnine. Ko je oče zbolel in ni bil sposoben za delo, so številno družino z otroki postavili na cesto. Vso mladost se je drenjal po majhnih, podstrešnih stanovanjih, mati pa se je vsa zgarana in bolna od jutra v mrak trudila, da jih je preživela. Beseda „moje" mu je tuje in nerazumljivo zvenela, ker so od njega vedno samo zahtevali in jemali. Ko se je izučil, so se vrata za njim odpirala in zapirala. Bil je brez dela, čeprav so njegove roke hotele kovati. Brezposeln je postopal, doživljal ponižanja, delal na cesti, na kmetih, ker so ga pognali iz tovarne. Celo lačen je bil v domovini, ki so jo preplavljali tujci. Mnoge site gospode in mnogo oholih gospodarjev je skusil Pajk. Doživel je nešteto krivic in le malo lepega. Vse pa je ostajalo v njegovi duši. Sprva brez zveze, le kot moreč občutek nezadovoljstva, kasneje kot zatrta boleča grenkoba, potem pa kot želja, da bi se upiral. In vendar je v njem, ki je bil ves tih in skromen, gorela vera v dobro. To ga je držalo pokonci in mu dajalo moči. Poleti dvainštirideset ega leta je prišel na Jelovico v četo. Po vrnitvi brigade z Dolenjske, bil je med prvimi, ki so vdrli v Turjak, so ga postavili za komisarja. Nekoč je dejal Vojtehu: „Ko me je postavil brigadni komisar k Orlovu v četo za komisarja, sem se upiral, da ne bom zmogel tega, mi je dejal: ‚Pajk, partija pričakuje od tebe, da boš borce v četi naučil prenašati težave boja in pohodov tako, kot jih prenašaš sam, da bodo vedeli, zakaj se borimo, in da bodo verjeli v zmago kot ti, ter še to, da boste v četi složni, da ne bo razprtij. Vsega tega pa si ti vajen. Vse drugo te bo naučila borba.'"

„Prav ti je povedal," mu je pritrdil Vojteh in nadaljeval: „Tega se drži, Pajk: kdor nečesa nima v sebi, ta rabi mnogo besed. In čim manj ima v sebi, tem več besed potrebuje in bolj učenih. Tudi med nami so taki, ki sta jim besedi partija in revolucija kar naprej na jeziku, v srce pa še nista prodrli. Marsikomu pa tudi nikoli ne bosta. Revolucija mora živeti v srcu! Zato pa je potrebno veliko ljubezni do naše stvari in mnogo sovraštva do slabega. Ko se človek tega zavede, vidi pomembnost posameznika za skupnost in skupnosti za posameznika. Od tu izvira dolžnost, ki si jo postavljaš sam sebi iz dneva v dan."

Potem je Vojteh seznanil Pajka s svojimi znanci, komisarji in sekretarji. Udeleževala sta se razprav v različnih krožkih, v katerih je Pajk mnogo pridobil.

Tudi kraja se je navadil. Sprva mu ni šlo v glavo brezskrbno življenje na osvobojenem ozemlju. Večkrat se je oziral po pobočjih, toda o sovražniku ni bilo ne duha ne sluha. Prve dni je spal obut in oblečen, s puško poleg sebe. Potem so ga prepričali, da Nemcev v Cerkno, razen v veliki ofenzivi, ne bo, in se je zato počutil malo bolj varno. Živeli so, kot da ni vojne. Le tiste dni, ko je divizija napadala, je veter nosil čez hribovje daljno bobnenje. V sončnih dneh sta z Vojtehom rada hodila med ruševine tistega dela naselja, ki so ga bombardirali nemški strmoglavci. Tam sta sedela in se pogovarjala, kakšen bo svet po svobodi. Vojteh je Pajka seznanjal z delom narodnoosvobodilnih odborov in oblastjo, ki je zrasla med delovnimi ljudmi. Obiskala sta tudi krajevni ljudski odbor in se pogovarjala z ljudmi, da sta zvedela, kako živijo v svobodi in kakšno oblast izvajajo sami. Tudi pomagala sta jim z nasveti.

Zadnji večer pred zaključkom tečaja sta se Vojteh in Pajk zaklepetala pri bližnjem kmetu, ki ju je povabil na mošt. Bili so sredi razgovora, ko je prišel mednje gospodarjev sorodnik, vosovec, ki pa ga nista poznala. Strašno je udrihal čez duhovnike in bele. Kritiziral je, da se vojska po Cerknem preveč brezskrbno obnaša in da proti belogardistični svojati švabi ničesar ne ukrenejo. Posebno mu je bil gorak kaplan Piškur. Gospodar in Vojteh sta ga mirila, češ naj ne bo pristranski in bojazljiv. Delo z ljudmi naj bo strpno, in to tudi z nasprotniki. Skupnega jezika pa niso našli. Vsak svojih misli in prepričanj so odšli narazen. Vendar je Pajk začel razmišljati o partizanovih besedah, ki so bile ostre, vendar resnične.

Vojteh in Pajk sta spala v isti hiši. Prišla sta pozno domov. Ker bodo naslednji dan končali šolo, se bodo zbrali v predavalnici kasneje kot običajno, šele sredi dopoldneva. Pajk je bil tega vesel, čeprav bi se šola morala zaključiti šele čez dva dni. Ko je legel v posteljo, je po dolgem času zopet položil puško k sebi. Sezul si je samo čevlje in legel oblečen. Vojteh se mu je režal na vse grlo:

„Nisem mislil, da se tako lahko vpliva nate." Pajk pa je trdil svoje: „Čez dva dni bom v četi in treba se bo privaditi. Poleg vsega pa je vojna. Povem ti, da sem se tega življenja težko privadil. Ta brezskrbnost se mi upira. Mislim, da se ljudje kaj hitro preobjedo in pozabljajo, kako je bilo včeraj, če je danes lepo. Tu pa se nekateri tako obnašajo, kakor da bo konec vojne v nekaj dneh. Dobro, da jutri kon-

„Znotraj tretjega rajha“

SPOMINI VOJNEGA ZLOCINCA ALBERTA SPEERA

Le redkokatera knjiga je v Angliji vzbudila tako kritično zanimanje in toliko nasprotujočih si ocen, kot knjiga, ki je pred nedavnim zagledala luč sveta pod naslovom „Znotraj tretjega rajha". Njen pisec je Albert Speer, nekdanji Hitlerjev osebni arhitekt in po letu 1941 nacistični minister za proizvodnjo in oborožitev, ki je bil na nürnberškem procesu kot vojni zločinec obsojen na dvajset let zapora. V obsežni, skoraj 600 strani obsegajoči knjigi pripoveduje Speer o štiridesetih letih, ki jih je preživel v neposredni bližini nacističnega führerja.

„Speerova knjiga je ena izmed najpomembnejših knjig, ki so jih objavili v tem stoletju," trdi kritik uglednega londonskega Timesa. „Vendar ne zaradi tega, ker bi bil pisec pomembna ali izredna osebnost, temveč zaradi tega, ker danes obstaja več tisoč Speerov po vsem svetu, ki so na ključnih položajih."

Albert Speer je bil manager, pravi omenjeni kritik, ki o sebi trdi, da je bil večkrat kar osupel nad naivnostjo ali ceno otroškostjo vrhunskih managerjev ter na videz nepojasnjenim protislovjem med njihovim zunanjim uspehom in zaostalostjo njihovega emotivnega razvoja. Podrobna analiza kaže, da sta uspeh in zaostalost dve strani iste medalje. Tisto, česar Speer ni hotel videti, tudi ni videl, samo tako so bili mogoči njegovi dosežki. Tudi otroci so grobi, ko želijo uresničiti svoj smoter. Opisi njegovega zelo intimnega osebnega odnosa s Hitlerjem so videti, kot da bi jih vzeli iz dnevnika kakšnega štirinajstletnika. Bil je kot obseden. Tudi do današnjega dne se tega ni povsem osvobodil. To je tudi najpomembnejši vidik knjige: raport, kako so inteligenco izkoriščali v blaznosti in po blaznosti. „Knjigo odložite z večjim strahom pred blaznostjo, kakršna je Speer, kot pred kakim Hitlerjem," ugotavlja kritik ob koncu in meni, da sta se Hitler in Speer tako privlačila zato, ker sta oba želela večje priznanje. „Tako tudi lahko pojasnimo megalomanske konstrukcije Alberta Speera, sicer ‚drugovrstnega arhitekta'."

Daily Telegraph sodi, da Speer ni bil rasist, niti ne ideološko nacist, da ni niti prebral Hitlerjeve knjige Mein Kampf. Čeprav je bil obsojen na 20 let ječe, je sprejel to kazen in ohranil identiteto. Kritik Sunday Timesa pa želi priti zadevi do dna in takole sklepa:

„Speerovi spomini fascinirajo bolj kot vsi spomini preživelih osebnosti tretjega rajha. Ne skušajo skonstruirati posplošene teorije o hitlerizmu in so skoraj brez namena. Vendar ne povsem. Po njih in po Speerovem priznanju na nürnberškem procesu o svoji odgovornosti skuša obrniti obtožbo zoper nemški narod, proti samemu sebi. Na pričetku knjige se Speer z grozo spominja splošne obtožbe o kolektivni krivdi vseh Nemcev po prvi svetovni vojni in kaže zaskrbljenost, da ne bi spet obtožili vsega naroda. Speerova pripomba, da je bil nujno ‚zastrupljen', ko ni zastavil vprašanja o tem, kaj se dejansko dogaja v koncentracijskih taboriščih, je samoobtožba z določenim političnim smotrom."

Toda prav zato, ker tudi sedaj trdi, da marsikaj ni vedel, ko je bil na položaju moči in vpliva, ker se predstavlja kot noj v pregovoru, ki je potisnil glavo v pesek, mu kritiki — in z njimi vred tudi mnogi Angleži — nočejo oprostiti niti po preteku četrt stoletja.

Posebno izobraževanje bodočih fizikov

Medtem ko se Ameriški inštitut za fiziko pritožuje, da je izobraževanje bodočih fizikov nezadovoljivo in na fakultetah za fiziko zmeraj manj študentov, so v Sovjetski zvezi uredili načrtno izobraževanje na tem torišču in imajo dovolj mladih fizikov.

V sovjetskih šolah je fizika obvezen predmet od 6. razreda dalje, poleg tega imajo za učence, ki se posebno zanimajo za fiziko, še dopolnilni pouk tega predmeta. Pri moskovski, novosibirski, leningrajski in kijevski univerzi so poskusne šole s fizikalno-matematično usmeritvijo z internati. V teh šolah seznanjajo učence z osnovami višje fizike in matematike, da bi se nato na fakultete vpisali študentje, ki jim študij ne bo povzročal težav. Nekatere šole imajo tudi fizikalno-matematične razrede.

V zadnjih letih, tako trdijo v Sovjetski zvezi, so pouk na njihovih srednjih šolah močno izboljšali in učne načrte čimbolj prilagodili napredku znanosti in tehnike. Tudi sprejemni pogoji so za študij fizike in matematike na univerzah najbolj zahtevni. Navzlic temu se za fiziko zanima vedno več fantov in deklet.

Leta 1964 so na vseh univerzah pričeli učiti po novih učnih načrtih, ki so jih uskladili s sodobno znanostjo. V novih učnih načrtih imajo fizika, matematika, računska tehnika in njena uporaba pri znanstvenem delu posebno mesto. Študentje sklenejo viskošolsko izobrazbo s specializacijo.

V zadnjih letih je izobraževanje bodočih fizikov na fakultetah tesno povezano z znanstvenim delom. Študentje zadnjih letnikov imajo praktični pouk v najboljših znanstveno raziskovalnih inštitutih. Diplomska dela študentov so obenem del praktičnega dela teh inštitutov.

Drobne ZANIMIVOSTI

● **Pred revolucijo je bil na Kitajskem najbolj razširjen poklic — beračenje. Berači so imeli velika združenja in vsem skupaj je vladal kralj, ki so ga volili berači po svojih zastopnih.**

● **Sir Thomas Brisbane (1775—1860) je služil v angleški vojski celih 70 let in je umrl na postelji, na kateri se je tudi rodil. Pri tem je zanimivo, da je v vseh 87 letih svojega življenja ležal na tej postelji samo dvakrat: ko se je rodil in ko je umrl.**

● **Italijanski skladatelj Gioacchino Rossini ni ustvaril le nad sto oper, ampak tudi nekaj slastnih jedi, ki so še danes na jedilnikih restavracij. Po njem se na primer imenuje file z gosjimi jetri in gomoljikami.**

Perilo in obleke iz papirja

Obleke, rjuhe, brisače, zavese in mnogi drugi novi proizvodi, ki jih ljudje odvržejo po enkratni rabi — izdelani so iz posebnih snovi, zato jih ne uvrščajo med tkanine — postajajo pomemben dejavnik v sodobnem gospodarstvu. Te snovi izdelujejo papirnice po podobnem postopku kakor papir; dale so jim tudi skupno ime „netkani materiali".

Netkane materiale izdelujejo v glavnem iz ene ali več papirnatih plasti, ki jih okrepijo s podlogo ali s prevleko iz sintetičnih vlaken. Material, ki ga tako pridobijo, je močan, po nadaljnjem postopku ga lahko napravijo odpornejšega proti vodi in ognju, kar prej ni bilo mogoče pri proizvodih iz papirja.

Kombinacije papirja s takšnimi materiali, ki zagotavljajo odpornost — preja in razna vlakna, ki jih izdeluje industrija — dajejo mehak, cenen in razmeroma trpežen material, ki bo po njem na trgu čedalje več povpraševanja. Za netkane materiale se zanimajo bolnišnice, razne industrijske panoge in seveda gospodinjstva.

Spričo dejstva, da se v bolnišnicah lahko razširijo zelo odporne bakterije, je zdravstveni službi mnogo do tega, da bi dobila cenene proizvode za enkratno rabo. Takšni proizvodi zmanjšujejo nevarnost prenosa okužb. Marsikje potrebujejo manj skladiščnega prostora, če namesto dosedanjih uporabljajo papirnate proizvode, ki jih potem odvržejo. Takšni proizvodi prihajajo v poštev zlasti na otroških oddelkih, na postajah prve pomoči in na oddelkih za zdravljenje opeklin, kjer je morebitna nečistoča še posebej nevarna in kjer je treba z vsemi razpoložljivimi sredstvi preprečevati infekcijo.

Med drugimi interesenti so hoteli, moteli, šole, železnice, letalske družbe in vojaške enote; zanimajo se predvsem za posteljno perilo, brisače, prte in prtičke pa tudi dele uniform, ki jih po nekajkratni rabi vržeš v smeti.

Takšni proizvodi se uveljavljajo tudi v gospodinjstvih, in sicer zlasti zaradi spremenjenega načina življenja v družinah. Mladih družin je več kot v preteklosti, številne žene so tudi poklicno zaposlene, zato si želijo predvsem takšne gospodinjske predmete, ki jih ni treba prati ipd. Zato je čedalje pogosteje slišati želje in zahteve po takšnih brisačah, predpasnikih, rjuhah, prtih, prevlekah in zavesah, ki jih po uporabi ne bo škoda vreči v smeti. Tudi ženske obleke so zanimiv trg za netkane materiale. Izvedenci so mnenja, da se bo raba proizvodov iz netkanega materiala v prihodnje povečevala vsaj za dvajset odstotkov letno.

Ljubljanski hotel Union

je največji hotelski obrat v Sloveniji

Za Ljubljano je bil nedvomno velik dogodek, ko so leta 1904 začeli z gradnjo za takratne pojme najlepšega hotela, ki se je imenoval Grand hotel Union. Ob dograditvi leta 1905 je imel ta hotel v 96 sobah 132 postelj, svojo kavarno in restavracijo, v kateri je bilo 120 sedežev. Od tistih časov pa vse do leta 1966 hotel Union ni doživel večjih sprememb. Le postaral se je in to tako močno, da z ozirom na vedno zahtevnejše želje sodobnih turistov ni mogel več tekmovati z mlajšimi, modernejšimi obrati.

Zaradi tega se je kolektiv hotela Union pred leti odločil za temeljito prenovitev in razširitev objekta. V prvi etapi, ki je trajala od oktobra 1966 do aprila 1968, je zrasel nov prizidek hotela, ki ima v 135 sobah brez pomožnih ležišč 171 postelj. V njem so tudi nova restavracija z 250 sedeži, moderna obsežna kuhinja ter modernizirana in avtomatizirana pralnica. Hkrati pa so obnovili tudi hotelski vrt s 400 sedeži. V drugi etapi, ki so jo začeli realizirati oktobra 1969 ter jo dokončali po enem letu, so prenovili sobe v starem delu hotela, pri čemer so pridobili 46 novih postelj; prenovili so kavarno ter uredili v kavarni bistro, kletno restavracijo so razširili od 70 na 120 sedežev, modernizirali so staro jedilnico in skladiščne prostore, vzporedno s temi deli pa so obnovili in rekonstruirali tudi fasado z ostrešjem.

Danes je hotel Union največji hotelski obrat v Sloveniji, ki ima poleg 364 postelj še 229 pomožnih ležišč, vse potrebne hotelske pritikline in druge obrate, ki so med seboj funkcionalno povezani. Celotna investicija je znašala 28 milijonov dinarjev. Zato pa se hotel Union predstavlja v povsem novi podobi ter ne sodi le med največje, marveč tudi med najlepše hotelske objekte, ki izpolnjujejo vse pogoje evropske B kategorije.

UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina:

čamo in gremo nazaj v brigado, ker sicer ne bi imel več mirne noči. To, kar sem na tihem sam mislil, mi je potrdil vosovec. Nihče ne misli na nenadni nočni napad. Tudi tega ne vemo, kako bi se uprli, če bi Nemci napadli."

Vojteh ga je skušal pomiriti, čeprav se je zavedel, da ima Pajk prav. Zato mu je s smehom in dobro voljo skušal pregnati temne misli:

„Poslušaj, Pajk, brez skrbi lahko postaviš mavzerico v kot, okoli nas so vse tri brigade. Tako neumni pa Nemci niso, da bi vdrli v to kotlino, kjer bi bili ujeti kakor v mišnici, čeprav so farji, po mnenju vosovca, vse izdali."

Še nekaj časa sta se prerekala, dokler se ni zbudil eden od spečih in ju začel preklinjati zaradi nemira.

Ugasnila sta svečo in zadremala.

12

Hlad januarske noči je risal na okna ledene rože. Vse je bilo mirno, le iz kasarn je prihajalo pritajeno vrenje. Šumelo je kot v čebelnjaku na pomlad, ko se prebujajo čebele. Ulice so bile prazne, le številne patrulje so hodile okrog. Proti večeru je odšlo precej vojaštva k izhodom iz mesta. Ljudje, ki so sledili vsakemu okupatorjevemu premiku, so sklepali, da se Nemci boje, ker je najbrž prišla v bližino Idrije kakšna partizanska brigada.

Ob uri, ko so slušatelji partijske šole nehali z razpravami na študijskih krožkih in odhajali spat, ko sta Vojteh in Pajk vasovala pri kmetih, ko se je Dule spravljal za peč, da si pogreje premražene ude in ko se je major Hrast nemirno oziral po vremenu pred hišo, se je na dvorišču kasarne v Idriji formiral posebni napadalni odred za akcijo „Volčji pokol". Sto osemintrideset izbranih, do zob oboroženih mož.

Uredili so se po desetinah. Vsi so bili oblečeni v bela ogrinjala. To je bila elita ubijalcev stotnika Knieckeja iz bataljona gorskih lovcev. Može so skrbno izbrali. V odred so prišli samo ljudje s posebno kondicijo, odlični strelci in z vojnim znanjem, ki so jim ga za izredne naloge posebej posredovali. Že dalj časa so se pripravljali. Odred je bil oborožen z dvanajstimi mitraljezi, dvema srednjima minometalcema, dvema težkima mitraljezoma in šestimi trombonskimi puškami, vsi drugi pa so imeli avtomate. Popoldne so preizkusili orožje, opremo, proti večeru pa so se izdatno najedli. S seboj so dobili dodatni obrok kalorične hrane za izredni napor. Tudi municije so vzeli s seboj, kar jo je kdo mogel nositi.

Stotnik Kniecke in major Wolf sta kontrolirala zadnje priprave. Major je bil zadovoljen, ker je teklo vse po načrtu. Z rokami na hrbtu se je sprehajal s stotnikom ob uvrščeni enoti in opazoval mlade gorske lovce. Skušal je ugotavljati njihovo razpoloženje, da bi ukrotil nemir, ki se ga je loteval zaradi tvegane akcije. Ker ni videl nobenega nemira v ljudeh, se je zbal, da so jim situacijo prikazali preveč rožnato, kar bi v kritičnem položaju lahko imelo slabe posledice.

Stotnik ga je pomiril: „Ne bojte, se gospod major. Obnašali se bodo odlično. Čeprav tega nihče ne pokaže, imajo polne riti strahu. Vsi vedo, če bo kaj narobe, če ne bodo dovolj hitri, jih bodo brigade v tisti luknji zmečkale kot ščurke. In kdo od teh bikov, polnih življenja in sile, si ne želi priti nazaj? Vsi! Zato bodo dali vse od sebe. Ne bojte se, gospod major! Vodjem sem vlil poseben strah v kosti in jim seveda tudi nekaj obljubil, če bodo stvar izpeljali tako, kot sva si jo midva zamislila.

Pred odredom je stal poročnik Teichner, stotnikova desna roka. Človek, ki sta ga z Wolfom izbrala, da bo izvedel napad. Stal je vzravnan, visok in ne preveč močan v pleča. Wolfu je bil všeč in bolj se je zanesel nanj kot na stotnika. Te dni ga je dodobra spoznal in priznati si je moral, da ga je navdušil. Ko so proučevali načrt, je spregovoril le nekaj stavkov, drugače pa je le poslušal in kimal. Imel je obraz roparske ptice. Njegove oči so bile modre, a zelo mrzle. Lase je imel vrasle nizko na čelo in visoko, vojaško pristrižene. Rezka usta je redkokdaj prebegnil smehljaj. Že na pogled je bil molčeč in vase zaprt. Ljudje ga niso imeli radi, toda zanesli so se nanj. Tudi njemu ni bilo do družbe. Povelja je izdajal ostro in ni ga bilo, ki bi se mu upiral. Njegovo koščeno telo je bilo spleteno iz svežnejv mišic in vojaki, ki so ga spoznali, so vedeli, da je vzdržljiv. Stotnik ga je Wolfu predstavil kot človeka brez fantazije; to slabost pa je odtehtalo dejstvo, da je znal mojstrsko izpeljati še tako težke naloge, do vseh podrobnosti. Imeli so ga za izredno pogumnega, ni pa bil prav nič bahaški, ker je za vsa dejanja mislil, da jih mora opraviti. S stotnikom sta si bila dobra. Vedno ga je uporabljal za kočljiva dejanja. Skozi lupino njegove molčečnosti pa tudi stotnik ni mogel prodreti, zato ga je spoštoval.

Ko je poročnik Teichner pristopil k majorju in stotniku in poročal, da je odred pripravljen za pohod, je bilo na njem opaziti le rahlo vznemirjenost. Menda se je zavedal, da je roka, ki gre za druge v žerjavico po kostanj. Podobnega napada doslej še niso izvedli.

Naloga res ni bila lahka. Do jutra so morali mimo neštetih nevarnosti, morebitnih zased in straž. Povzpeti so se morali prek tisoč metrov visokega zasneženega Cerkljanskega vrha v osemnajst kilometrov oddaljeno Cerkno. Največje vprašanje pa je bila vrnitev. Predvidevali so, da se bodo vračali po ozki dolini, kjer teče Idrijca. Pobočja so tam tako strma in skalnata, da z nekaj mitraljezi razbiješ vsako kolono. Toda Wolf je vedel, da z možnostjo nemškega po-

Moč dobre besede

Neizmerno moč ima dobra beseda na pravilnem mestu. Dobra beseda drugih je neprecenljiva moralna opora, ki dvigne človeka nad samega sebe in mu omogoča storiti stvari, ki so se mu še malo prej zdele nemogoče.

Pogosto ljudje sami ne vedo, kaj vse zmorejo. Neštetokrat šele bodrilna beseda in odkrito priznanje drugih vzbudi v človeku skrite sile in jih dovede do razvoja in razmaha.

Vpliv dobre besede, odkritega priznanja, pohvale in zaupanja v možnosti drugega je ogromen. Takšen bodrilni vpliv vodi vse sile v pozitivno smer, veča samozavest in storilnost, rodi veselje do dela in odstranjuje trenje, ki ga povzroča negativna usmerjenost.

Z ničimer ne moremo človeku bolj ustreči kot z dobro in bodrilno besedo. Niti največje posvetno bogastvo ne more nadomestiti moči občudovanja in priznanja. Kajti občudovanje in priznanje drugih vlije v človeka samozaupanje. Brez samozaupanja pa je vsakdo brez moči.

Vsi ljudje, ki so v življenju dosegli kaj izrednega, dolgujejo največji del svojih uspehov osebam, ki so jim bile najbližje. Te osebe so jih znale bodriti, občudovati in hvaliti. Verovale so neomajno v njihove sposobnosti in odobravale so to, kar so ustvarjali. Vse to je dalo tem ljudem moč in pogum, da so lahko vztrajali pri svojih načrtih tudi tedaj, ko je bil ves ostali svet proti njim.

Vsaka žena ve povedati, kako prijetno postane zakonsko življenje, če prihaja njen mož z veselim obrazom in prijaznim nasmeškom domov, če se ji zna za neštete pozornosti, ki mu jih izkazuje iz dneva v dan, kdaj pa kdaj zahvaliti in če ji kot znak posebnega spoštovanja prinese včasih majhno darilce.

Dobra beseda in dobro dejanje ustvari zmerom dobro razpoloženje in napravi druge ljudi do nas dobrohotne in ustrežljive. Dobra beseda in plemenito mišljenje zmerom povzdigne in pomaga — bodisi v zasebnem ali javnem življenju.

Velika podjetja imajo za svoje uslužbence posebne tečaje za pridobitev znanja o pravilnem občevanju z ljudmi. Velika je pač razlika, kako se prodajalec vede do kupca. Vsaka neprijaznost, neuslužnost, neuvidevnost in sebičnost odbija kupca prav tako, kot ga prijaznost, ustrežljivost, pripravljenost in nesebičnost privlačuje. Surov in neotesan prodajalec napravi podjetju več škode kakor ponesrečena finančna špekulacija.

Kamorkoli pogledamo, povsod vidimo, da najde dobra in prijazna beseda zmerom dobro mesto, da nas in druge dviga, dela iz nas in drugih boljše ljudi in nam pomaga doseči to, za čemer bi z nasprotnim ravnanjem zaman stremeli.

Kostanjeve dobrote

Hranilno vrednost kostanja najlaže spoznamo v primerjavi:

meso ima 119 kalorij, 20,5 beljakovin in 0,6 ogljikovih hidratov,

kruh ima 246 kalorij, 8,1 beljakovin in 51,2 ogljikovih hidratov,

kostanj pa ima 168 kalorij, 2,7 beljakovin in 34,8 ogljikovih hidratov.

Poleg hranilnih ima še veliko rudninskih snovi in vitaminov. Pripravljamo ga na razne načine. Za zimo ga shranjujejmo olupljenega in posušenega ali ga vložimo pod ilovico.

Kostanj pod ilovico. Dobro prebran lep kostanj nasujemo v lončeno posodo. Med plodovi mora biti čim manj zraka, zato ga med vsipanjem v lonec večkrat potresemo. Čez kostanj denemo nekaj plasti mehkega papirja, nanj pa krpo. Vse to pokrijemo s plastjo dobro pregnetene ilovice, tako da zrak ne more skoznjo v lonec. Posodo zakopljemo v kleti v mivko ali pesek; ven naj gleda le pokrov. Če ilovica razpoka, jo moramo zamazati znova, da do kostanja ne pride zrak. Ko lonec odpremo, zalogo čimprej porabimo.

Kuhan in pečen kostanj. Debel kostanj kuhamo približno eno uro. Vodo odcedimo, kostanj stresemo v skodelico.

Ako hočemo dati na mizo olupljen kostanj s prikuho, tedaj surovega olupimo in zavremo. Odcejenemu odstranimo še rjavo kožico ter damo ponovno kuhati.

Ako hočemo imeti pečen kostanj, naredimo v vsakega zarezo, stresemo v ponev, v kateri pražimo kavo, pokrijemo in pečemo na žerjavici. Kostanj večkrat premešamo.

Kostanj kot mrzel kompot. Denemo kuhati olupljen kostanj; ko zavre, odlijemo vodo ter zalijemo z drugo in pustimo, da počasi vre in se zmehča. Odcedimo, stresemo v mrzlo vodo in olupimo še rjavo kožico. V kozico denemo košček sladkorja, malo vode, pomarančnega soka, lupine in vanilije. Dodamo kostanj ter pustimo, da še enkrat prevre. Zložimo ga v skledo, polijemo s sokom, okrasimo z želejem ter damo mrzlega na mizo.

Kostanj kot bonboni. Kostanj malo narežemo, spečemo in olupimo, vendar pazimo, da se pri tem ne zdrobi. Nataknemo vsakega na tenak precej dolg klinček, pomočimo v kuhan sladkor in ga malo obračamo, da se sladkor povsod prime in usahne, kar se kmalu zgodi. Posušenega zložimo na lepo zrezljan papir.

Kostanjeve rezine. Četrt kilograma kostanja, četrt litra mleka, četrt kilograma sladkorne moke, 1 zavitek vanilije, malo limonove lupinice, 4 jajca, maščoba, moka za pekač. — Kostanje z ostrim nožem razrežemo in jih spečemo. Pečene olupimo, jim odstranimo tudi notranjo kožico, nato jih dobro prevremo v mleku, da so popolnoma mehki. Odcejene pretlačimo ali zmeljemo na mesnem strojčku. Sladkor dobro zmešamo z rumenjaki, umešanju dodamo pretlačen kostanj, vanilijin sladkor, sesekljano limonovo lupinico in nazadnje trd sneg iz beljakov. Vso zmes rahlo zmešamo, denemo na pomaščen in pomokan pekač ter spečemo pri srednji vročini. Ohlajeno testo prerežemo počez in ga namažemo z marmelado.

Kostanj s smetano. Četrt kilograma kostanja, 3 žlice sladkorja, četrt litra mleka, malo ruma, četrt litra smetane.

Kostanje razrežemo in jih v pečici toliko spečemo, da se lahko olupijo, nato jih do mehkega skuhamo v mleku in pretlačimo. Mleko sladimo. Pretlačen kostanj denemo v skledo ali skodelico in ga obložimo z nekoliko oslajeno sladko smetano.

Oh, ta nahod!

Kako zdravimo to nadležnost?

Z jesenjo se začne doba nahoda. Staro pravilo je bilo: nahod traja devet dni, tri prihaja, tri nas muči, tri pa odhaja. Drugo pravilo pa je, če nahod zdravimo traja en teden, če ga pa ne zdravimo, traja sedem dni. Dolgotrajnemu nahodu pa se izognemo, če takoj v prvih urah kaj ukrenemo. Ko imamo nos zamašen, je že prepozno. Glava je težka in dihanje otežkočeno.

Te težave lahko omilimo. V lekarni dobiš več vrst kapljic za nos. Te ne vplivajo direktno na povzročitelja nahoda, pač pa normalizirajo zadebeljeno nosno sluznico. Tudi otroke lahko zdravimo s temi kapljicami. Seveda moramo z njimi previdno ravnati, kapljice smemo uporabljati samo med nahodom. Predolga raba tega zdravila osuši nosno sluznico, nahod postane kroničen in zateči se moramo k zdravniku. Prevelika uporaba kapljic za nos je škodljiva.

Pri nahodu je dobro, če uživamo limone, torej mnogo C-vitamina. Ker pri hudem nahodu večkrat dihamo skozi usta, se hitro prehladimo. To velja posebno za megleno in mrzlo vreme. Otroci dihajo često skozi usta. V takem primeru je potreben zdravniški pregled. Otroci, ki dihajo skozi nos, se razvijajo tudi bolj harmonično. Astmatiki in ljudje z emfizemom tudi često dihajo skozi usta, ker jim je popustila dihalna muskulatura. Pri tem postane nosna sluznica prav tako suha, kot če uporabljamo preveč kapljic za nos.

Pri normalnem nahodu nam teče iz nosa. Pri kroničnem pa je nosna sluznica suha. Težave si olajšamo, če nos izpiramo s slano vodo.

Pri kroničnem nahodu nam bo svetoval najbolje zdravnik.

DROBNI NASVETI

■ Če ste sadni sok preveč sladkali, mu dodajte limonin sok.

■ Sadje in zelenjavo iz hladilnika, operemo šele tik pred uporabo ali serviranjem.

■ Če želite hitro in natančno ločiti beljak od rumenjaka, razbijte jajce nad manjšim lijakom. Beljak bo stekel po lijaku v posodo, rumenjak pa ostane.

■ Pri pranju posode dodajte vodi za izpiranje nekoliko kisa. Posoda se bo lepo bleščala.

■ Kadar likate posteljno perilo, brisače ali prte, jih zlagajte vedno drugače. Tako se boste izognile nepotrebnemu trganju na robovih.

■ Če se je vam limona posušila, jo čez noč namakajte v postani vodi.

■ Kuhan krompir boste lepo olupile, če ga polijete s hladno vodo in pustite v njej dve minuti.

■ Dobro bi bilo, če bi kdaj osvežili zbledele platnice vaših knjig. Pomešajte beljak s kisom in s to zmesjo drgnite nekaj časa platnice, potem pa jih še nalahno obrišite z jelenjo kožo.

PERILO SE TRGA

Rjuhe, ki se začno trgati po sredini, prerežemo in sešijemo nasprotni dve strani. Slabe dele, ki so zdaj prišli na zunanje strani, obrežemo in na novo obrobimo. Če pa smo že prej mislili na to, rjuhe pogrinjamo čez dve postelji počez, tako da se obrabijo tudi drugod. Da pa se nam rjuhe ne bodo grbančile, pogrnemo najprej tisto pri vznožju, čez pa napnemo še drugo pri vzglavju.

Brisače popravimo prav tako kot rjuhe in nam potem služijo za kuhinjske krpe ali krpe za čiščenje okenskega stekla in pleskanega pohištva.

Namizne prte predelamo v prtičke, če so beli, če pa so pisani, sešijemo iz njih vrečke z žepi, ki jih pritrdimo na vrata omar, da v njih spravljamo nogavice, šale, kape, rokavice in drugo.

Če je v hiši bolnik, priklenjen na posteljo, mu tako vrečko z žepi pripravimo ob njegovem ležišču. Tako razbremenimo nočno omarico, kjer se nabirajo zdravila, knjige, toaletne potrebščine in druge drobnarije. Na omarico ali mizico pa mu pogrnemo prtiček in postavimo drobno vazo, ki mu bo s cvetjem krajšala dolge ure bolezni.

Frotirke bomo uporabili namesto gobe za umivanje; če bomo sestavili 3 ali 4 večje kose, jih ob straneh obšili, po sredi pa na redko prešili po dolgem in počez, nam bodo prav prišli v kopalnici na tleh pred kadjo.

UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina:

vratka partizani ne bodo računali, kakor ne računajo v Cerknem, da bi lahko prišla nemška kolona neopaženo mimo divizijskega štaba, mimo vseh zased in straž, ki so dan in noč križarile po Cerkljanskem vrhu.

Ob pol ene ponoči je odred krenil na pot. S seboj so imeli vodnika domačina, katerega je nasvetoval cerkljanski kaplan. Izogibali so se vasi in zaselkov. Iz daljav jih je spremljalo lajanje psov. Vsako uro je kolona obstala in počivala. Hodili so največ skozi gozdove. V svojih belih ogrinjalih so se spojili s sneženo pokrajino. Teichner je imel okoli sebe skupino najboljših. V njej je bil pasji dreser Werter, ostrostrelec Hiegel in še nekaj drugih, ki so pri poročniku uživali vse prednosti in so mu bili pasje vdani.

V strminah Cerkljanskega vrha, kjer so bili razporejeni bataljoni brigade Janka Premrla-Vojka, je imel Teichner slabe občutke, čeprav je vedel, kje ne bo partizanskih patrulj. Dovolj bi bilo slučajno srečanje, pa bi ves načrt padel v vodo. Brez praske so prispeli na gozdnato sedlo, kjer se je svet prevesil v cerkljanski kotel. Na sedlo ni vodila nobena steza in ni bilo nobenih sledov, ker je bila vpadnica v grapo težko prehodna. Spuščanje po celem snegu in s kamni nastlani grapi je bilo za kolono težavno in zamudno. Toda v grapi so bili varni pred presenečenjem.

Nebo je bledelo in rahel svit se je že razlil med drevje, ko so se spuščali skozi redek gozd blizu divizijskega štaba. Pred njimi se je odprla cerkljanska kotlina. Hribovje so zlahka prepoznali, v njem so že večkrat preganjali partizane, požigali domačije, vodili ujete civiliste in vlačili svoje ranjene in mrtve. Ta spomin jim je nekoliko zagrenil njihov tihotapski pohod, zato so brez posebnega povelja pazili na tišino in šli kar se da hitro. Na robu grape so ob kozolcu zagledali stražarja, ki se mu niso mogli izogniti. Gledal jih je in se ni zganil, ker so šli proti Cerknemu. Imel jih je za partizane, saj so se okoli Cerknega dnevno gibale kolone. Poročnik Teichner se je oddahnil.

Zdanilo se je, ko so se neopazno približali kraju. Dolino je polnila rahla meglica, ki jih je krila. Čakali so ure, ko bodo tečajniki v predavalnici in da bo udarec zadel v živo. Čakanje pa jih je vznemirjalo. Poročnik Teichner je bil miren in neprizadet. Hlad njegovih oči je pomirjal vse druge. Še enkrat je ponovil vsa povelja. Na vsak način je hotel ustreči Wolfu. Njegov namestnik ga je priganjal, da bi krenili. Toda poročnik je odredil, da bodo počakali še nekaj minut. Nad naseljem se je meglica začela dvigati. Teichner je počakal, da se je dvignila še nekaj metrov, da so zagledali cerkveni zvonik in da so se odkrila tudi gola pobočja. Nato je dvignil roko in jo spustil z odsekanim gibom. Enote so se zganile.

Poročnik Teichner je pogledal na uro. Bila je nekaj minut čez osem. Z ramena je snel padalski avtomat in krčevito stisnil ročaj. Nekoliko nagnjen naprej je vodil enoto takoj za predhodnico. Odlepili so se od gozda in se razdelili po kolonah. Prekoračili so čistino in desne kolone so skoraj dospele do hiš, ko še ni padel strel. Kmalu nato so zagledali ob drevesu stražanja. Ta ni verjel v bele prikazni. Šele ko je ostrostrelec Hiegel pokleknil, je stražar proti njim kar na slepo ustrelil. Podrla ga je nemška krogla. Izdajalski strel je pognal Nemce v tek. Kmalu so bili pri zidovju. Na ulici so zagledali skupino ljudi in partizana, ki je gnal kravo. Ti so jih gledali kot privid. Preden je kdo snel puško, so popadali pokošeni. Kolone so vdrle v naselje po načrtu, kot bi bili na vežbi. Ljudi, ki so komaj vstali, je zbudilo silovito streljanje na vseh straneh. Po ulicah so tekli gorski lovci in streljali na vse, kar se je pokazalo živega. Poročnik Teichner je z elitno skupino nemoteno pritekel do predavalnice in jo obkolil. Zažvenketala so stekla, dvorana pa se je zaprašila od eksplozij ročnih granat in se napolnila z dimom. Ker se ni nihče pognal iz predavalnice in tudi ni bilo slišati krikov, je poročnik zasumil, da so udarili v prazno. Sam je vdrl v poslopje in brcnil v vrata. Siv dim in polomljeno pohištvo, raztreskano od granat, to je bilo vse, kar je Teichner videl.

V občutek zmagoslavja je kanila užaljenost. Njegova redoljubnost in zaupanje v predstojnike je bilo močno prizadeto. Ni mogel verjeti, da jih ni, če je bilo rečeno, da bo vseh sto petnajst tu čakalo, da jih pobijejo. „Kakšen drek pa je to!" je zatulil in ves besen spustil cel rafal v raztreskano praznino predavalnice, iz katere se je valil gost, dušeč dim, ki ga je prisilil h kašlju.

Razočaran je obrnil svojo enoto v mesto in razdraženo vpil, naj pobijejo vse od kraja. Silovita jeza ga je pograbila. Pognali so se v ulice, kjer je pokalo z vseh oken, ljudje pa so begali kakor živali v velikem požaru.

Nemci so vdrli v cerkev. Mrzlično so se povzpeli v stolp. Iz lin so imeli ulice in pobočja proti jugu in severozapadu kakor na dlani. Niso še postavili strojnic, ko so zagledali na senožetih razkropljene bežeče partizane. „Pobijte komunistično golazen!" je vpil belolasi podoficir, ki je vodil skupino težkih strojnic. Vedno več je bilo trupel, razmetanih po planjavi. Vsak, ki je pritekel na izdajalsko čistino, je obležal v snegu.

Po ulicah je še vedno ropotalo. Stekla razbitih oken so žvenketala. Na križiščih so se grmadila trupla. Skupina Nemcev je udarila umikajočim se v bok in pobila vse, kar je dosegla. Poročnik Teichner je dal povelje, da pobijejo vse ranjence in da preiščejo hiše. Kljub temu, da so bile ulice posejane s trupli, so kmalu ugotovili, da se jim glavnina skuša izmuzniti po rečnem koritu, prav tam, kjer so se sami mislili vrniti.

(Dalje v prihodnji številki)

za oddih in razvedrilo

Janez Švajncer:

Noč ima svojo moč

„Gospod! Goospood! Gooospoood!“

Ozrl sem se čez cesto proti mračni hiši, kjer je stala ženska. Tedaj še nisem mogel razločiti, ali je bila mlajša ali starejša, in me to tudi ni zanimalo. Samo po glasu njenih let nisem mogel uganiti, bil je brezveren in niti ne popolnoma proseč in ne plašen.

Ženska je stala pred stopnicami vhodnih vrat. Pomislil sem, ko sem prečkal cesto in pogledal na levo in desno, ali ni morebiti kje kakšen avto po tistem znanem: ti o volku, volk pride, da tu prebiva in me bo kaj vprašala. Na primer: „Gospod, oprostite, koliko je na uri?“ Ali da me bo prosila, naj ji pomagam odpreti vrata. To ni nič posebnega in presenetljivega, mnogi doživljajo in se zaradi tega ne obregajo. Kaj lahko se ji je ključ zataknil v ključavnici, s silo odpirati vrata sama ne more, pa me je poklicala, ker sem pač po naključju prišel tam mimo. Če ne bi ustavila mene, bi to doletelo naslednjega, navsezadnje je čisto človeško in zato smo na cesti, da pomagamo drug drugemu.

„Oprostite, da sem vas poklicala,“ je rekla ženska. Izgovorila je drugače kot malo prej, glas je bil miren in prijazen, kakor da sem ji star znanec. Ne bi ji zameril, naj bi mi dejala karkoli. Zdelo se mi je, da se je navezala name in vidi v meni sorodno dušo, ker sem se ji v tej nočni uri tako samoten približal. Saj to je dandanes že prava redkost, ponočnjaki hodijo vsaj v dvoje, da ne rečem v troje, saj to je že lahko zametek kake vesele, da ne uporabim izraza pivske druščine.

„Veste, gospod,“ je nadaljevala, „še ni dolgo tega, ko so mi z roke potegnili mavec. S te desne. Gibljem že lahko z njo, a težko kaj vzdignem. Nositi pa s to roko ne morem. Kdor si sam ni okusil, mi ne verjame, pa je hudo, zelo hudo, vam povem.“

Zanimivo srečanje, prav mene je izbrala, da mi potoži svoje težave, sem pomislil in ji tudi razumevajoče pokimal. Tedaj še nisem slutil, kaj mi je namenila. Pa mi je prihranila čas, da bi ugibal, in me takoj seznanila s tem.

„Čisto slabotna sem, pa vas prosim, da mi pomagate. Ne boste mi odrekli pomoči, a ne gospod?“ Te besede je spregovorila s temu primernim glasom, kakor počne vsak človek v takem položaju. Glas ji je bil prikupen in le kdo se ne bi usmilil sirote.

Šele tedaj sem opazil na tleh dve torbi. Bledikava svetloba, ki je prihajala iz žarnice nad cesto, ni pokazala, ali sta torbi lahki ali težki, preveliki nista bili na pogled, marveč podobni torbam, kot jih vidimo v izložbah.

„Kam greste, gospod?“ sem jo slišal ob sebi, a spregovorila je potiho, kakor da se oglaša v daljavi.

Nisem si znal razložiti, čemu je nenadoma spremenila tok pogovora in čemu je menjala barvo glasu. Tako sprašuje fant dekle in moški žensko, kadar se eden in drugi ponujata za spremljevalca. Mar smo prelomili s temi navadami in ženska sprašuje mene in se mi ponuja za spremljevalko? Priznam, postalo mi je nekako nerodno, a tega ji nisem dejal.

„Domov grem,“ sem odvrnil kratko in jasno. Morda sem izrekel, kakor da mi je nerodno, ker me je tako ogovorila, sramežljivosti pa gotovo ni bilo v mojih besedah. Lahko vam povem, kje stanujem, sem si mislil, to ni nobena skrivnost, zapisano je v prijavnem uradu.

„Domov greste, gospod, seveda,“ je rekla moja sogovornica in tudi njej, se mi je zdelo, je bilo nekako nerodno, da me sprašuje o tem. Pomolčala je trenutek, nato si je spet nabrala dovolj moči, da je zvišala glas: „Hvaležna vam bom za vsak korak, ki ga storite zame.“

Skopnele so mi besede v ustih, le to sem rekel: „Tu je moja pot. Na desno.“

„Tudi jaz grem na desno, tam doli stanujem,“ je rekla olajšano. „Skupno pot imava, to je res lepo.

„Ne stanujem tu doli,“ sem odvrnil in pogledal po cesti. Zaželel sem, da bi se na cesti pokazal človek ali avto, a je bila prazna in še svetilke nad njo so brlele zaspano.

„A ne tu doli? Kje pa stanujete, gospod?“

Zelo ste natančni, sem si mislil, rekel pa: „S te ceste odidem v prvi ulici na levo. Stanujem bolj zadaj za temi hišami.“

„Saj je vseeno, kje stanujete. Veste, gospod, ne morem vam povedati, ko sem srečna, da sem vas srečala. Saj mi ne zamerite. Nadležna nisem, le povem vam, kar mi leži na srcu.“

Menda sem vzdihnil, in še to zadržano. Pomislil sem: pazi, naletel si na mino. Ne kažejo samo na televiziji in v kinu te ženske, ki se vsiljujejo, da se jih ni mogoče otresti, pred sabo imaš eno izmed njih, ti, ki trdiš, da slika in papir vse preneseta, četudi je izmišljeno večinoma, kar vidiš in slišiš. Že doživljaš in kmalu se boš prepričal o resnici. Zavrtelo jo je in te skuša pridobiti zase, ne pozabi: noč ima svojo moč.

„Veste, gospod, pripeljala sem se z vlakom. Oni so mi rekli, naj ostanem ponoči pri njih, a jaz sem jim rekla, da ne morem ostati, ker so moji doma v skrbeh zame.“

„To ste jim rekli,“ sem ji pritrdil, čeprav me ni niti malo zanimalo, kaj je ona govorila z onimi tam in s temi tu. Niti nisem razumel njenega pripovedovanja, kdo so oni tam in ti tu.

„Ni jim bilo po volji, da sem se odpeljala,“ je naglo nadaljevala, „ponoči ne hodi nikamor, so mi rekli, jaz pa sem jim odgovorila, da moram iti. Zakaj bi mi dali svežo rjuho v posteljo za eno noč, a ne gospod. Veste, tega onim nisem rekla, tu bi mi pa le to rekli, ko bi jim povedala, da sem morala ostati, ker me niso pustili oditi.“

„Seveda bi vam rekli,“ sem pritrdil in že me je spet prekinila.

„Saj bi ostala tam pri onih, gospod, a sem vam rekla, da mojim tu ne bi bilo po volji. Očitali bi mi: zakaj si ostala pri onih, zmenili smo se, da se pripelješ z vlakom, pa se nisi pripeljala in mi zaradi tebe celo noč nismo mogli spati.“

„Kar prav ste naredili, da niste ostali tam pri onih,“ sem rekel. Pozabil sem celo, da stojim ob ženski malo predolgo in še vedno ne vem, ali me je poklicala čez cesto zato, da mi pove, čemu se je pripeljala z vlakom v tej uri, ali me je poklicala, da bi ji krajšal čas. Tudi nisem pomislil, da se mi mudi domov. Ne bodo mi verjeli, ko jim bom povedal, da sem se pogovarjal z nesrečno žensko, ki so ji sneli mavec z roke. Kaj je to takega, ljudje imajo na tone mavca na sebi.

„A ne gospod, tudi vi ste mojih misli,“ mi je pritrdila. „Vi ste dobra duša. Ko sem vas zagledala tamle na vogalu, sem si rekla: tega gospoda bom poklicala, gotovo je usmiljenega srca. Saj niste hudi name, da sem vas poklicala?“

„Neee,“ sem zategnil. Toliko se vendar spoznam na oliko, da vam ne smem zameriti tega, sem si mislil. Toda še zmeraj me je mikalo zvedeti, čemu se je odločila zame. Tako se ne odpremo tujemu človeku. Vidim vam v obraz in oči. čeprav je svetloba bledikava, a zares vas ne poznam. Zato sem vprašal naravnost:

„Menda me poznate, gospa? Ne spomnim se, ali sva se že kdaj videla.“

„Vi ste posrečeni, gospod,“ je odvrnila. „Zakaj bi vas morala poznati? Rekla sem vam že, da sem srečna, ker sem vas srečala. Vi ste tako dobri do mene. Takoj ste prišli, ko sem vas poklicala. Nekateri moški pa se niti ne zmenijo za ubogo žensko. Štirim ali petim pred vami sem rekla, da so mi v bolnišnici z roke potegnili mavec. Mislite, da so me poslušali, kje pa, obrnili so mi hrbet. Vi niste njihove sorte. Vedela sem, da mi boste pomagali nesti dve torbi. Slaba sem v rokah. No, le pojdiva, gospod, da me moji doma ne bodo predolgo čakali in mi oponašali, da sem ostala pri onih tam.“

„Ja, ja, seveda,“ sem rekel in dvignil torbi, ki sta pohlevno čakali na tleh. Niti nista bili težki, teh nekaj korakov bom že naredil za vas, gospa, sem si mislil in se napotil za žensko.

Vsa čast ji, hodila je naglo, skoraj prenaglo, da sem jo komaj dohajal. Tudi govorila je naglo, skoraj prenaglo. Venomer mi je pripovedovala o onih tam in o teh tukaj, da so se mi razločno prikazovali. Oni tam so bili spotegnjeni in mršavi, ti tukaj majhni in zavaljeni. Lahko bi bili tudi drugačni, bilo mi je vseeno, zakaj vedno bolj sem čutil, da mi torbi nategujeta roke kot na tezalnici.

IZREKI

● **Če bi genialnost in okus lahko poučevali s pravili, ne bi bilo več okusa niti genialnosti.**
(Reynolds)

● **Glasba je posrednica med duhovnim in stvarnim življenjem.**
(Arnim)

● **Glasba je nadražji, pa tudi najprijetnejši šum.**
(Gautier)

● **Kjer neha govorica, se začenja glasba.** (Hoffmann)

● **Glasba je edini univerzalni jezik.**
(Rogers)

● **Prvi korak civilizacije je bilo gostoljubje.**
(Wirchow)

● **Vsakdo zna govoriti nerazumljivo, jasno le malokdo.**
(Galilei)

● **Kadar govornikom manjka globine, gredo v širino.**
(Montesquieu)

● **Strah ustvarja bogove, junaštvo je ustvarilo vladarje.**
(Crebillon)

Anekdote

Nekega večera je zgodovinar Wells prišel v elegantno londonsko gledališče oblečen v navadno obleko. Vratar ga je opozoril, da v taki obleki ne more vgledališče, rekoč:

„Poglejte, kako so oblečeni obiskovalci v parterju!“

Wells pogleda na globoke damske dekolteje in pravi:

„Ne, srajce pa ne bom slekel! Grem rajši domov!“

■

„Povejte, no, ali imate v ljubezni srečo ali smolo!“ je neka radovedna dama vprašala ameriškega humorista Marka Twaina.

„Smolo! Skrajno smolo!“ je priznal. „Pomislite, edina ženska, ki jo ljubim — je poročena!“

„Ah!!“ je dahnila dama v napetosti in zaupno nastavila uho: „S kom pa!“

Mark Twain ji je enako zaupno zašepetal nazaj: „Z menoj.“

■

Montesquieu je s svojo knjigo „Duh zakonov“ povzročil pravo revolucijo duhov.

Nekega dne se je prepiral s parlamentarcem iz Bordeauxa zaradi filozofskega izreka. Omenjeni politik je hotel imeti po vsej sili prav in se je nazadnje povzpel do naslednjega dokaza:

„Če ni vse natančno tako, kot vam pravim, vam dam svojo glavo!“

Montesquieu pa je mirno odgovoril:

„Sprejmem jo; majhni darovi utrjujejo prijateljstvo.“

Za dobro voljo

Cene se je pritožil čevljarju:

„Pred tremi tedni ste mi napravili čevlje, danes pa so že preluknjani.“

Mojster si jih strokovno ogleda:

„Ali ste dosti hodili z njimi?“

„Seveda, ali naj jih nosim pod pazduho.“

„O, potem pa ni noben čudež, da ste jih zbili! Moje stranke se po navadi vozijo v avtomobilih.“

*

V bar stopi možak. Gre k pianistu in ga z zanimanjem vpraša:

„Ali igrate Chopina?“

„Ne, klavir.“

*

Mlajša zakonca sta si prvič ogledala baletno predstavo.

„Čudovito!“ pravi on.

„No, da,“ sitnari ona, „jaz pa tega ne razumem, zakaj vedno plešejo po prstih. Zakaj ne bi raje najeli večja dekleta, ali ne?“

*

Bogo zelo rad pretirava. Pravkar je prišel s potovanja in pripoveduje zbrani druščini:

„In ko drvim skozi džunglo s 150 km na uro, se zaletim naravnost v drevo . . .“

„In si ostal živ?“

„Jasno, saj je bil gumijevec!“

*

„Kako se počuti vaša žena v novem stanovanju?“

„O, čisto dobro! Spočetka se nekako ni znašla, zdaj pa je že skregana z najmanj polovico strank.“

*

„Teta Malči,“ sprašuje Petrček, „zakaj pa se pudraš po obrazu?“

„Da bi bila lepša, ti tepček!“

„In zakaj kljub temu nisi?“ sitnari mali nečak.

*

„Tatjanca, tvoja domača naloga je spet napačna. Ali nimaš nikogar, ki bi ti pomagal? Morebiti brat?“ hoče zvedeti mlada učiteljica.

„Ne,“ zatrdi Tatjanca, „toda verjetno ga bom kmalu dobila.“

*

Dva prijatelja se srečata ob kozarčku. Pa modruje eden:

„Večina žensk ima tri noge: dve srčkani, majhni, s katerima tekajo okoli, in eno veliko, na kateri bi rade živele.“

*

Stric Sam je prišel s svojo družico na obisk v Evropo. Njegova cestna križarka se je ustavila pred spomenikom Napoleona I.

„Look here, Napoleon!“ vzklikne Sam.

„Čudovito!“ reče ona in pogleda še na letnico 1809.

„Toda, kaj pomeni ta številka?“

„Darling, telefonska številka, vendar!“ jo pouči mož.

ART BUCHWALD:

Na zemlji ni življenja

Na planetu Veneri je zavladalo ta teden veliko vznemirjenje. Prvič je znanstvenikom z Venere uspelo poslati satelit na Zemljo.

Satelit je pristal na področju, ki je del New Yorka.

Zaradi odličnih vremenskih razmer in zelo močnih signalov so dobili znanstveniki zelo dragocene podatke o možnostih pristanka na Zemlji. V Venerinem inštitutu za tehnologijo so priredili tiskovno konferenco.

„Po uspešnem pristanku našega satelita na Zemlji,“ je izjavil profesor Zig, „smo ugotovili, da na Zemlji ni življenja.“

„Kako ste prišli do te ugotovitve?“ je vprašal urednik Venerine večerne zvezde.

„Predvsem Zemljina površina na področju Manhattna sestoji iz trdnega cementa, na katerem ne more nič uspevati. Nadalje je ozračje zasičeno z ogljikovim monoksidom in drugimi življenjsko nevarnimi plini in zato verjetno nihče ne bi mogel tega zraka vdihavati.“

„Kakšen vpliv bo imelo to dejstvo na naš načrt pošiljanja letečih krožnikov na Zemljo?“

„Morali bomo vzeti s seboj svoj kisik, to pa pomeni da bodo naši leteči krožniki težji, kot smo prvotno predvidevali.“

„Ste ugotovili kakšno nevarnost?“

„Poglejte fotografijo. Tale mračni oblak, ki plava nad Zemljino površino, nas bo prisilil k nadaljnjim raziskovanjem, preden bomo poslali na Zemljo prebivalce Venere. Tukaj vidite tudi nekaj, kar je podobno reki, toda naš satelit je ugotovil, da je voda v tej reki popolnoma okužena in ni primerna za pitje. Torej bomo morali vzeti s seboj tudi svojo vodo, in to bo naš leteči krožnik še bolj obremenilo.“

„Kakšni so ti drobni črni madeži na sliki?“

„Tega še nismo natančno ugotovili. Zdi se, da so nekakšni kovinasti predmeti, ki se premikajo po določenih progah. Ti predmeti izpuščajo nekakšne smrdljive pline in včasih tudi trčijo drug ob drugega. Teh prog in teh kovinskih predmetov je toliko, da med njimi nikakor ne bi mogli pristati z našim letečim krožnikom — gotovo bi trčili.“

„Kakšni premeti pa so to, ki štrlijo v višino kot stalagmiti?“

„To so nekakšne formacije, verjetno iz granita. Ponoči se znotraj svetijo. Profesor Glom jih je imenoval nebotičnike, ker se mu je zdelo, kakor da bi se dotikali neba.“

„Profesor Zig, zakaj sploh izdajamo milijone in milijarde za pošiljanje letečih krožnikov na Zemljo, ko pa tam sploh ni življenja?“

„To pa zato: če bomo lahko vzdržali v ozračju Zemlje, potem bomo lahko vzdržali vsepovsod.“

Športni vestnik

● KONGRES ŠPORTNIH ZDRAVNIKOV

Od 13. do 15. novembra ji bil v Gradcu ob 20. obletnici združenja avstrijskih športnih zdravnikov jubilejni kongres. Temu jubilejnemu kongresu so prisostvovali zdravniki iz raznih držav, med katerimi so bili tudi športni zdravniki iz Slovenije. Na kongresu je sodelovalo nad 300 strokovnjakov, med njimi kar 130 iz Jugoslavije. Osrednja tema mednarodnega zdravniškega srečanja je bila „šport-prehrana-kondicija". Nadalje so razpravljali o operativni in konzervativni oskrbi poškodb športnikov.

Hkrati s kongresom je bila prirejena strokovna medicinska razstava. Ob tej priložnosti medsebojnega srečanja je bila podeljena slovenskemu zdravniku dr. A. Šefu diploma častnega člana zveze avstrijskih športnih zdravnikov. Na tem srečanju športnih zdravnikov se je izrazila tudi želja, da bi se takšna srečanja treh sosednjih držav v bodoče nadaljevala. Naslednji kongres športnih zdravnikov bo drugo leto v italijanskem mestu Padovi.

● HOKEJ NA LEDU

Avstrijski hokejski prvak nadaljuje svoja zmagoslavja v letošnji sezoni tudi proti svojim najhujšim nasprotnikom. Minulo soboto je državni prvak KAC slavil proti IEV prepričljivo zmago 5:1, kar pomeni, da v letošnji hokejski sezoni KAC nima resnejšega nasprotnika. Prav zaradi te premoči KAC letošnja sezona hokejskega prvenstva precej zgublja na zanimivosti.

Zanimive pa bodo postale tekme za evropski pokal. Nasprotnik naslednjega hokejskega kola La Chaux de Fonds je vsekakor tako za gledalce kakor tudi za hokejske igralce KAC zanimiv tekmec, ki bo močnejši od vseh letošnjih nasprotnikov. Prva tekma tega evropskega kola je bila igrana že v torek zvečer. (Zmagal je KAC z 2:1). Treba je le še čakati na tekmo proti švicarskemu prvaku pri nas v Celovcu. Vsekakor pa smo prepričani, da bo Celovčanom uspela zmaga tudi doma in da bo prav ta pomenila vozovnico k naslednjemu nasprotniku v tekmi za evropski pokal.

Če si na kratko ogledamo še lestvico državnega hokejskega prvenstva po prvi četrtini tekmovanja za najvišje odličje, potem lahko mirno pričakujemo tudi nadaljevanje, saj vodi KAC po sedmih igrah s tremi točkami prednosti pred IEV, ki je dosedaj zbral 11 točk. Ostalih šest moštev lahko smatramo za enakovredna, čeprav je razlika točk med tretjeuvrščenim in zadnjim že 5 točk. Novinec letošnjega prvenstva je GAK-Peterquelle, ki se še ni vživel v prvenstvo (zadnje mesto v lestvici). Prav slabši hokejski klubi pa škodujejo avstrijskemu hokeju v celoti, ki ima svojo „prestolnico" v Celovcu. Če bi namreč imeli boljši klubi tudi resnejše nasprotnike, bi se temu oni sami tudi prilagodili. Tako pa se zgodi, da se le boljši prilagodi slabšemu (tekma KAC proti GAK samo 9:2), kar je nedvomno lažje. Te razmere v avstrijskem hokeju vodijo do tega, da ima Avstrija n. pr. v KAC sicer zares izvrsten hokejski klub, ki je lansko leto dosegel finale evropskega pokalnega prvenstva in je podlegel le ZSK Moskvi, avstrijska državna reprezentanca pa žanje slabe uspehe v najslabši skupini svetovnih prvenstev.

● JOCHEN-RINDT-SHOW

Ob koncu tedna so na Dunaju odprli veliko avtomobilsko razstavo, imenovano po znanemu avstrijskem svetovnem prvaku Jochenu Rindtu. Tradicionalno „Jochen Rindt Show" je v prvih dne obiskalo že 30 tisoč ljudi, ki so si tam ogledali najnovejše dirkalne bolide vseh formul. Razstavljeni so tudi avtomobili, ki jih je vozil pokojni svetovni prvak Jochen Rindt; prav tako njegove številne trofeje, ki jih je dobil na docela vseh dirkališčih sveta. V posebnem oddelku te razstave pa si gledalci lahko ogledajo preko filma zadnje utrinke Rindtovega življenja, ki se je končalo na tako tragičen način.

„Jochen Rindt Show" na Dunaju postaja vedno bolj popularna razstava avtomobilov po svetu, saj se razen najhitrejših dirkalnih avtomobilov zberejo tudi „najhitrejši" možje, ki tvegajo na dirkališčih svoje življenje. Popularna razstava je bila letos septembra tudi v Celovcu in ljubitelji avtomobilskega športa so takrat imeli možnost, spoznati letošnjega svetovnega prvaka.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt - Celovec, Gasometergasse 10, tel. 85-6-24. — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

Poročila: 5.00 — 6.30 — 8.00 — 10.00 — 13.00 — 17.00 — 19.00 — 20.00 — 22.00 — 23.00 — 24.00. — **Dnevne oddaje** (razen ob sobotah, nedeljah in praznikih): 5.05 Ljudske viže — 5.30 Kmetijska oddaja — 5.33 Ljudske viže — 5.40 Jutranja opažanja — 5.43 Pisane jutranje melodije — 6.00 Jutranja gimnastika — 6.35 Glasba in dobri nasveti — 6.45 Deželni razgled — 7.00 Glasbeni mozaik — 7.45 Lokalna poročila — 8.05 Godba na pihala — 8.15 Oddaja za ženo — 9.00 Za prijatelje stare glasbe — 10.05 Operetni koncert — 11.25 Oddaja za podeželje — 11.45 Za avtomobiliste — 13.05 Deželni razgledi — 13.30 Glasba po kosilu — 13.45 Slovenska oddaja — 15.30 Še vedno priljubljena — 16.15 Ženska oddaja — 18.10 Odmev časa — 18.40 Šport — 18.45 Note in beležke — 18.55 Lahko noč otrokom — 19.03 Pregled sporeda — 19.05 Zabeležite si — 19.35 Melodija in ritem — 20.05 Deželna poročila — 22.10 Šport iz vsega sveta.

Sobota, 21. 11.: 5.05 Veselo zaigrano — 7.55 Naš hišni vrt — 8.20 Oddaja za ženo — 10.00 Šolska oddaja — 11.00 Naša lepa domovina: Od Žihpolj do Humperka — 13.50 Za zbiralce znamk — 14.00 Zabavni koncert — 15.30 Po željah — 17.10 Humor iz Avstrije in Bavarske — 18.00 Mala solistična parada — 18.40 Umetnostna in kulturna zgodovina — 19.40 Melodija in ritem — 20.10 Mednarodni festival lahke glasbe — 20.45 Operetni koncert — 21.30 Kabinet doktorja Nonsena — 22.20 Plesna glasba po naročilu.

Nedelja, 22. 11.: 6.08 Igra na orgle — 6.35 Pozdravljena, štajerska dežela — 7.35 Godba na pihala — 8.05 Zveneč jutranji pozdrav — 8.15 Kaj je novega — 9.45 Dunajski zajtrk z glasbo — 10.30 Radijska pripovedka — 11.00 Dopoldanski koncert — 12.03 Za avtomobiliste — 13.10 Ogledalo Mestnega gledališča — 13.45 Iz domovine — 14.30 Po željah — 16.00 Otroška oddaja — 16.30 Življenje in delo bratov Schrammel — 17.05 Novi val — 18.00 Večerni koncert — 18.30 Pogovor o umetnosti — 18.45 Zborovsko petje — 19.00 Nedeljski šport — 19.30 Deželni razgledi — 20.10 Valček v dvoje.

Ponedeljek, 23. 11.: 5.05 Ljudske viže — 9.00 Šola resno in veselo — 10.00 Nevarna žarišča svetovne politike — 10.45 Avstrijska pesem 20. stoletja — 11.00 Ljudska glasba — 14.30 Knjižni kotiček — 15.00 Komorna glasba — 16.15 Ko bi znale čarati — 16.30 Otroška oddaja — 18.00 Oddaja kmetijske zbornice — 19.15 In ljudje so tako prijetni — 20.10 Radijska igra — 21.30 Ljudska glasba.

Torek, 24. 11.: 5.05 Ljudske viže — 9.00 Šolska oddaja — 9.30 Dežela ob Dravi — 10.20 Prava beseda na pravem mestu — 10.45 Slavni skladatelji pripovedujejo iz svoje mladosti — 11.00 Rudarske pesmi — 14.30 Mladinska oddaja — 14.45 Ljudska prosveta na Koroškem — 15.00 Kadar grem na planino — 16.30 Za otroke: Kdor bere, mu ni dolgčas — 18.00 Oddaja sindikalne zveze — 19.15 In kaj pravite vi? — 20.10 20.10 Orkestrski koncert.

Sreda, 25. 11.: 5.05 Ljudske viže — 9.00 Šolska oddaja — 9.30 Vesele note — 10.00 Gledališče in koncert — 11.00 Ljudska glasba — 14.30 Koroška včeraj in danes — 16.15 Za ženo — 16.30 Operetne melodije — 17.10 V dunajski kavarni — 18.00 Oddaja industrije — 19.15 Jezik domovine — 20.10 Domovina Avstrija — 21.00 Za prijatelja planin — 21.15 Staroavstrijska slikanica.

Slovenske oddaje

Sobota, 21. 11.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

Nedelja, 22. 11.: 7.00 Duhovni nagovor — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 23. 11.: 13.45 Informacije — Za našo vas.

Torek, 24. 11.: 13.45 Informacije — Športni mozaik — Koroška povest.

Sreda, 25. 11.: 13.45 Informacije — Skladbe slovenskih skladateljev — Koroški kulturni pregled.

Četrtek, 26. 11.: 13.45 Informacije — Cerkev in svet — Slovenski solisti: Zlata Ognjanovič — Našim mladim poslušalcem.

Petek, 27. 11.: 13.45 Informacije — Koroška kronika — Za prijeten konec tedna.

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 4.30 — 5.00 — 7.00 — 8.00 — 9.00 — 11.00 — 12.00 — 13.00 — 14.00 — 17.00 — 18.00 — 22.00 — 23.00 — **Dnevne oddaje** (razen ob nedeljah in praznikih): 4.30 Dobro jutro — 5.30 Danes za vas — 5.45 Informativna oddaja — 6.00 Jutranja kronika — 6.30 Informativna oddaja — 7.25 Pregled sporeda — 7.45 Informativna oddaja — 10.00 Danes popoldne — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.00 Na današnji dan — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Priporočajo vam — 15.00 Dogodki in odmevi — 16.00 Vsak dan za vas — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 19.00 Lahko noč otroci — 19.10 Obvestila — 19.30 Radijski dnevnik — 23.05 Literarni nokturno.

Sobota, 21. 11.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pionirski tednik — 9.35 Godala v ritmu — 12.10 V domačem tonu — 12.40 Na obisku v studiu 14 — 14.10 Glasbena pravljica — 14.30 Igramo za vas — 15.40 Poje baritonist Dietrich Fischer-Dieskau — 16.40 Dobimo se ob isti uri — 17.10 Gremo v kino — 17.50 Poje Elda Viler — 18.15 Z ljubljanskega baletnega odra: Romeo in Julija — 18.45 S knjižnega trga — 19.15 Z ansamblom Mihe Dovžana — 20.00 Nove melodije — 21.15 Panorama zabavne glasbe — 22.20 Oddaja za naše izseljence — 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

Nedelja, 22. 11.: 6.00 Dobro jutro — 6.50 Danes za vas — 7.30 Za kmetijske proizvajalce — 7.45 Radijska igra za otroke — 8.45 Male skladbe za orkester — 9.05 Koncert iz naših krajev — 10.05 Še pomnite, tovariši: Mrtvim v čast, živim v svarilo — 10.25 Pesmi borbe in dela — 10.45 Voščila — 11.50 Pogovor s poslušalci — 13.30 Nedeljska reportaža — 13.50 Z domačimi ansambli po Sloveniji — 14.05 Vedri zvoki — 14.30 Humoreska tedna — 15.05 Nedeljsko športno popoldne — 17.05 Iz opernega sveta — 17.30 Radijska igra — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Zabavno glasbena oddaja — 22.20 Zaplešite z nami — 23.15 Jazz za vse.

Ponedeljek, 23. 11.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.20 Cicibanov svet — 9.40 Slovenske popevke — 12.10 Iz italijanskega glasbenega baroka — 12.40 Koncert angleških pihalnih godb — 14.10 Iz del mojstrov lahke glasbe — 14.35 Voščila — 15.40 Poje Planinski oktet — 16.40 Iz operetnega sveta — 17.10 Ponedeljkovo glasbeno popoldne — 18.35 Mladinska oddaja — 19.15 Z ansamblom Henčka Burkata — 20.00 Operni koncert — 21.00 Samo Hubad: V čem je Beethovnova popularnost — 22.15 Za ljubitelje jazza — 23.05 Andrej Kokot: Pesmi — 23.15 Za ples igrajo veliki orkestri.

Torek, 24. 11.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Radijska šola — 9.35 Slovenske narodne pesmi v raznih izvedbah — 12.10 Iz Simonitijeve opere „Partizanka Ana" — 12.40 Filmske melodije — 14.10 Glasbena tribuna mladih — 14.40 Mladinska oddaja — 15.40 Revija slovenskih violinistov — 16.40 Rad imam glasbo — 17.10 Beethovnova dela v izvedbah domačih umetnikov — 18.15 V torek nasvidenje — 18.45 Pota sodobne medicine — 19.15 Z ansamblom Toneta Kmetca — 20.00 Prodajalna melodij — 20.30 Od premiere do premiere — 21.30 Lahka glasba slovenskih avtorjev — 22.15 Pevski dueti in terceti — 23.15 S popevkami po svetu.

Sreda, 25. 11.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Operna matineja — 9.05 Za mlade radovedneže — 9.25 Glasbena matica iz Trsta — 9.45 S slovenskimi pevci zabavne glasbe — 12.10 Lepe melodije — 12.40 Zvoki iz glasbenih revij — 14.10 Igramo za razvedrilo — 14.35 Voščila — 15.40 Za prijetno popoldne — 16.40 Na obisku v studiu 14 — 17.10 Jezikovni pogovori — 17.25 Slovenska zemlja v besedi in glasbi — 18.15 Iz opere „Zaljubljen v tri oranže" — 18.40 Naš razgovor — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Simfonični orkester RTV Ljubljana in njegovi gostje — 22.15 S festivalov jazza — 23.15 Popevke jugoslovanskih avtorjev.

Četrtek, 26. 11.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Marx in Engels v zgodovini delavskega gibanja — 9.35 Slovenske popevke — 12.10 Valpurgina noč iz opere „Faust" — 12.40 Orkester radia Hannover — 14.10 Pesem iz mladih grl — 14.30 Ljubljanski jazz ansambel — 14.40 Enajsta šola — 15.40 Koncert zbora „Eintracht 1847" iz Nemčije — 16.40 Portret skladateljev zabavne glasbe — 17.10 Operni koncert — 18.15 Popevke slovenskih avtorjev — 19.15 Z ansamblom Jožeta Privška — 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Večer s slovenskim pisateljem Ivanom Potrčem — 22.15 „Svobodi nasproti" — 23.15 Iz albuma izvajalcev jazza — 23.40 Od popevke do popevke.

Petek, 27. 11.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Operna matineja — 9.05 Radijska šola — 9.35 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov — 12.10 Slovenska solistična glasba — 12.40 Z ansambli domačih napevov — 14.10 Iz albuma skladb za mladino — 14.35 Voščila — 15.30 Napotki za turiste — 15.40 Valčki iz baletov Petra I. Čajkovskega — 16.40 Rad imam glasbo — 17.10 Človek in zdravje — 17.20 Koncert po željah poslušalcev — 18.50 Ogledalo našega časa — 19.15 Z ansamblom Dorka Škoberneta — 20.00 25 let Komornega zbora RTV Ljubljana — 20.30 „Top-pops 13" — 21.15 Oddaja o mojru in pomorščakih — 22.15 Besede in zvoki iz logov domačih — 23.15 Jazz pred polnočjo.

Gesucht in kleines Gasthaus nette, willige **SERVIER-TOCHTER** nicht unter 18 Jahren, Anfängerin wird angelernt. Geregelte Freizeit, Lohn monatlich F. 900.— bis 1000.— Kost und Logis frei.
Offerten an: G. Rösti, Gasthof Ochsen, **CH 3322 Urtenen bei Schönbühl**/Bern (Schweiz).

LETNO V AVSTRIJI:

10.000 VERNIKOV izstopi iz cerkve

Avstrija sicer velja za eno najbolj katoliških držav v Evropi in prihaja to do izraza tudi s tem, da ima cerkev velik vpliv na najrazličnejših področjih družbenega življenja. Toda tudi v „krščanski" Avstriji je opaziti precejšnje naraščanje števila vernikov, ki iz kakršnihkoli vzrokov izstopijo iz cerkve.

Celo katoliška tiskovna agencija Kathpress je pred nedavnim poročala o „letnem deficitu" v višini 10.000 vernikov, ki izstopijo iz cerkve. To število je bilo navedeno na nekem predavanju na Dunaju, kjer je referent sicer menil, da ta pojav še ni katastrofalen, vendar pa bi bilo treba znanstveno raziskati vzroke teh izstopov. Predavanje je potekalo pod značilnim naslovom „Krščanstvo brez cerkve!".

TV AVSTRIJA 1

Sobota, 21. 11.: 15.00 ORF-koncert — 16.00 Za otroke — 16.25 Krt in avto — 16.40 Kaj morem postati — 17.10 Živali tvoji prijatelji — 17.30 Za zbiralce znamk — 18.00 Tedenski obzornik — 18.20 Otrokom za lahko noč — 18.25 Kultura aktualno — 18.50 Dober večer v soboto želi Heinz Conrads — 19.16 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Katharina Knie — 22.20 Šport — 22.50 Čas v sliki — 23.05 Šakali podzemlja, kriminalni film.

Nedelja, 22. 11.: 15.30 Lolek in Bolek — 15.50 Alfa 2001 — 17.10 Spothlight — 18.00 Iz moje knjižnice — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Operni vodič: Fidelio — 19.00 Čas v sliki in vprašanje tedna — 19.30 Šport — 20.15 Shakespeare: Komedija zmešnjav, prenos iz grajskih iger v Spittalu ob Dravi — 21.15 Ludwig van Beethoven, dokumentacija ob 200-letnici rojstva — 22.15 Čas v sliki.

Ponedeljek, 23. 11.: 18.00 Znanje aktualno — 18.20 Otrokom za lahko noč — 18.25 Slike iz Avstrije — 18.50 Leto z nedeljo — 19.16 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Kobra prevzemite — 21.00 prometna vzgoja — 22.00 Čas v sliki — 22.15 Politični portret.

Torek, 24. 11.: 18.00 Angleščina — 18.20 Otrokom za lahko noč — 18.25 Kultura aktualno — 18.50 Yancy Derringer — 19.16 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Vaš nastop prosim — 21.00 Usnjene glave, opera — 23.10 Čas v sliki.

Sreda, 25. 11.: 10.00 Šolska oddaja — 11.00 Anton poslednji — 16.30 Za otroke — 17.10 Mala risarska šola — 17.35 Lassie — 18.00 Francoščina — 18.20 Otrokom za lahko noč — 18.25 Slike iz Avstrije — 18.50 Televizijska kuhinja — 19.16 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 ORF-report — 21.15 Gledališče in diskusija — 22.45 Čas v sliki.

Četrtek, 26. 11.: 10.00 Kaj morem postati — 10.30 Smučarska gimnastika — 11.00 Fizika za vse — 11.30 Mostovi do človeka: Slikarstvo — 12.00 Francoska televizijska šola — 18.00 Italijanščina — 18.20 Otrokom za lahko noč — 18.25 Športni mozaik — 18.50 Decernat M — 19.16 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Popolni umor, kriminalna igra — 21.35 Svet knjige — 22.35 Čas v sliki.

Petek, 27. 11.: 10.00 Šolska oddaja — 10.30 Na obisku pri Giselbertu Hokeju — 11.00 Pot navzgor — 18.00 Zeleni svet — 18.20 Otrokom za lahko noč — 18.25 Slike iz Avstrije — 18.41 Oddaja delavske zbornice — 18.50 Očarljiva Jeannie — 19.16 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Literatura, veseloigra — 21.05 Umetniški portret: Nico Dostal — 21.30 Aktualni dogodki — 22.30 Čas v sliki — 22.45 Na poti ob koncu tedna — 22.50 Mednarodni jahalni turnir.

TV AVSTRIJA 2

Sobota, 21. 11.: 17.30 Politični portret — 18.00 Iz sveta, v katerem živimo — 18.30 Panorama — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.10 Vzgoja — 20.15 „Labodje jezero", balet Petra I. Čajkovskega — 22.00 Telereprize.

Nedelja, 22. 11.: 18.00 Kontakt, poročila mladinske redakcije — 18.30 Geografski izleti: Nemčija — 19.00 Čas v sliki in vprašanje tedna — 19.30 Forumski razgovor — 20.10 Vzgoja — 20.15 Anton poslednji, zabavni film — 21.40 Telereprize.

Ponedeljek, 23. 11.: 18.30 Kaj morem postati — 19.00 Postanite lepši, ostanite mladi — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.10 Vzgoja — 20.15 Pogovor med generacijami — 21.00 Serafina — 21.50 Skladatelj Gjörgy Ligeti — 22.20 Telereprize.

Torek, 24. 11.: 18.30 Iz šolskega programa — 19.00 Svet naših živali — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.10 Vzgoja — 20.15 Maverick — 21.00 Beau Brummel, upornik in zvodnik — 22.45 Kultura aktualno — 23.05 Čas v sliki.

Razširjajte SLOVENSKI VESTNIK!

Sreda, 25. 11.: 18.30 Fizika za vse — 19.00 Klasični fizikalni eksperimenti — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.10 Vzgoja — 20.15 Številka šest — 21.15 Enaindvajset, quiz za vse, ki veliko vedo — 22.00 Telereprize.

Četrtek, 26. 11.: 18.30 Kaj morem postati — 19.00 Tako je treba napraviti, kadar se strga tapeta — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.10 Vzgoja — 20.15 Pot navzgor — 22.10 Telereprize.

Petek, 27. 11.: 18.30 Šele mesto dela zgodovino — 19.00 Svet nove matematike — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Na poti ob koncu tedna — 20.06 Šport — 20.10 Vzgoja — 20.15 Fatty 69, usoda slavnega jazz ansambla — 21.05 Neverjetne zgodbe mistra C — 22.25 Telereprize.

TV JUGOSLAVIJA

Sobota, 21. 11.: 9.35 Šolska oddaja — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 11.30 Za prosvetne delavce — 16.55 Obzornik — 11.00 Po domače — 17.25 Ivanhoe — — 17.50 Košarka — 18.30 Mozaik — 19.20 Po poti slovenske državnosti — 20.00 Dnevnik — 20.35 Zabavno glasbena oddaja — 21.40 V svetu gora — 22.20 Nepremagljivi — 23.10 Kažipot — 23.30 Poročila.

Nedelja, 22. 11.: 9.00 Madžarski pregled — 9.35 Po domače — 10.00 Kmetijska oddaja — 10.45 Mozaik — 10.50 Otroška matineja — 11.55 Kažipot — 13.30 Radost Evrope — 14.30 Športno popoldne — 18.30 Mestece Peyton — 20.00 Dnevnik — 20.35 UNICEF za otroke — 21.35 Športni pregled — 22.05 Poročila.

Ponedeljek, 23. 11.: 9.35 Šolska oddaja — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 14.45 Šolska oddaja — 16.45 Madžarski pregled — 18.00 Zgodbe o Tuktuju, mladinski film — 18.15 Obzornik — 18.30 Po sledeh napredka — 19.00 Mozaik — 19.05 Narodna glasba — 20.00 Dnevnik — 20.35 Zlatousti, drama.

Torek, 24. 11.: 9.35 Šolska oddaja — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 14.45 Šolska oddaja — 15.55 Vrtec — 17.00 Beethoven: III. simfonija — 18.00 Narisane pesmi — 18.15 Obzornik — 18.30 Vesela jesen — 19.00 Mozaik — 19.05 Če osedlate tigra — 19.30 Kozmetika — 20.00 Dnevnik — 20.35 Živeti svoje življenje, francoski film — 22.00 Praznik plesa, ob 50-letnici slovenskega baleta — 23.00 Poročila.

Sreda, 25. 11.: 9.35 Šolska oddaja — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 17.15 Madžarski pregled — 17.48 Napoved sporeda — 17.50 Otroška oddaja — 18.30 Obzornik — 18.35 Oddaja za italijansko manjšino — 19.00 Mozaik — 19.05 Zabavno glasbena oddaja — 19.20 Naše morje, morje, morje, reportaža — 20.00 Dnevnik — 20.35 Teh naših petdeset let — 22.25 Mednarodni festival.

Četrtek, 26. 11.: 9.35 Šolska oddaja — 16.10 Osnove splošne izobrazbe — 16.45 Madžarski pregled — 17.45 Koncert med slikami — 18.15 Obzornik — 18.30 Velika pustolovščina — 19.00 Mozaik — 19.05 Enkrat v tednu — 19.20 Doktor v hiši — 20.00 Dnevnik — 20.35 Primeri dr. Finlaya — 21.25 Večer s Stanetom Severjem — 22.05 Beethoven: VI. simfonija — 22.55 Poročila.

Petek, 27. 11.: 9.30 Šolska oddaja — 16.10 Osnove splošne izobrazbe — 16.45 Madžarski pregled — 17.45 Bratovščina Sinjega galeba — 18.15 Obzornik — 18.30 Glasba za staro in mlado — 19.00 Mozaik — 19.05 Svet na zaslonu: Aljaska — 20.00 Dnevnik — 20.35 Zbiralci perja, jugoslovanski film.